

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.12.2022
C(2022) 9343 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Riktlinjer för statligt stöd till bredbandsnät

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	3
2.	TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH TYPER AV BREDBANDSNÄT	5
2.1	Tillämpningsområde.....	5
2.2	Definitioner	6
2.3	Typer av bredbandsnät	8
2.3.1	Fasta ultrasnabba accessnät	8
2.3.2	Mobila accessnät	8
2.3.3	Backhaulnät	9
3.	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 106.2 I FÖRDRAGET	9
4.	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET ..	11
5.	STÖD TILL UTBYGGNAD AV BREDBANDSNÄT	13
5.1	Första villkoret: stödet ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet.....	13
5.1.1	Nät som underlättar ekonomisk verksamhet	13
5.1.2	Stimulanseffekt.....	13
5.1.3	Efterlevnad av andra bestämmelser i unionsrätten	14
5.2	Andra villkoret: stödet får inte i otillbörlig utsträckning påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset	14
5.2.1	Stödets positiva effekter	14
5.2.2	Behovet av statligt ingripande	14
5.2.3	Stödets lämplighet som politiskt instrument	24
5.2.4	Stödets proportionalitet	28
5.2.5	Transparens, rapportering och övervakning av stödet.....	38
5.3	Negativa effekter på konkurrens och handel	38
5.4	Avvägning mellan stödets positiva effekter och de negativa effekterna på konkurrens och handel.....	39
6.	FÖRENLIGHETSBEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA ANVÄNDNINGEN	39
6.1	Sociala vouchrar	40
6.2	Konnektivitetsvouchrar	42
6.2.1	Första villkoret: stödåtgärden ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet	42
6.2.2	Andra villkoret: stödet får inte i otillbörlig utsträckning påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.....	42
7.	TRANSPARENS, RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING	44
7.1	Transparens	44
7.2	Rapportering	45

7.3	Övervakning	45
8.	PLAN FÖR EFTERHANDSUTVÄRDERING.....	45
9.	SLUTBESTÄMMELSER.....	46

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Riktlinjer för statligt stöd till bredbandsnät

1. INLEDNING

1. Konnektivitet är en grundförutsättning för den digitala omställningen och är av strategisk vikt för tillväxt och innovation inom alla sektorer av unionens ekonomi och för den sociala och territoriella sammanhållningen.
2. Unionen har satt upp ambitiösa konnektivitetsmål i gigabitmeddelandet¹, meddelandet *Att forma EU:s digitala framtid*², meddelandet om den digitala kompassen³ och i sitt förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av 2030-policyprogrammet ”En färdväg för det digitala decenniet”⁴ (nedan kallat *förslaget till policyprogram för det digitala decenniet*).
3. I gigabitmeddelandet satte kommissionen upp följande konnektivitetsmål för 2025: a) alla hushåll i unionen, både på landsbygden och i städerna, bör ha en internetuppkoppling med en nedladdningshastighet på minst 100 Mbit/s, som kan uppgraderas till 1 Gbit/s, b) socioekonomiska drivkrafter, såsom digitalt intensiva företag, skolor, sjukhus och offentliga förvaltningar, bör kunna åtnjuta en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och c) alla tätortsområden och större transportleder bör ha en kontinuerlig 5G-täckning⁵.
4. I meddelandet *Att forma EU:s digitala framtid* förklaras att uttrycket ”100 Mbit/s nedlänk, uppgraderingsbar till gigabithastighet” återspeglar att kommissionen väntar sig att hushållen i allt högre grad kommer att behöva en hastighet på 1 Gbit/s i takt med att decenniet framskrider⁶.
5. I meddelandet om den digitala kompassen anges som konnektivitetsmål för 2030 att alla hushåll i unionen bör täckas av ett gigabitnät⁷ och att alla befolkade områden bör ha 5G-täckning⁸. I policyprogrammet för det digitala decenniet understryks följande: ”Samhällsbehoven av bandbredd för upp- och nedladdning ökar hela tiden.

---

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 14 september 2016 – Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle (COM(2016) 587 final).

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 19 februari 2020 – Att forma EU:s digitala framtid (COM(2020) 67 final).

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 9 mars 2021 – Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet (COM(2021) 118 final).

⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av 2030-policyprogrammet ”En färdväg för det digitala decenniet”(COM(2021) 574 final, 2021/0293 (COD)).

⁵ Avsnitt 3 i gigabitmeddelandet.

⁶ Slutnot 3 i meddelandet *Att forma EU:s digitala framtid*.

⁷ I det nuvarande utvecklingsskedet kan fiber till hemmet, fiber till byggnaden och högpresterande kabelnät (åtminstone DOCSIS 3.1) leverera nedladdningshastigheter på 1 Gbit/s.

⁸ Avsnitt 3.2 i meddelandet om den digitala kompassen.

Senast 2030 bör det finnas nät med gigabithastighet med tillgängliga villkor för alla som behöver eller önskar en sådan kapacitet.”⁹.

6. Det krävs tillräckligt med investeringar för att unionens mål för 2025 och 2030 ska kunna uppnås. Sådana investeringar görs främst av privata investerare och kan vid behov kompletteras med offentliga medel i enlighet med reglerna om statligt stöd.
7. Covid-19-pandemin framhävde den betydelse som högpresterande elektroniska kommunikationsnät har för privatpersoner, företag och offentliga institutioner. Den 27 maj 2020 lade kommissionen fram sitt förslag till en omfattande återhämtningsplan för att mildra de ekonomiska och sociala konsekvenserna av pandemin, NextGenerationEU¹⁰. Faciliteten för återhämtning och resiliens, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241¹¹ om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, ingår i den planen. En av de viktigaste prioriteringarna för faciliteten för återhämtning och resiliens är att stödja den digitala omställningen genom konnektivitetsåtgärder som särskilt syftar till att överbrygga den ”digitala klyftan” mellan stads- och landsbygdsområden och åtgärda marknadsmisslyckanden när det gäller utbyggnaden av högpresterande nät. Enligt förordning (EU) 2021/241 ska varje medlemsstat avsätta minst 20 % av den anslagna finansieringen till åtgärder som främjar den digitala omställningen.
8. Dessutom kan elektroniska kommunikationsnät bidra till hållbarhetsmålen. Unionens klimatneutralitetsmål för 2050, som anges i meddelandet om den europeiska gröna given¹² och i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2021/1119¹³, kan inte uppnås utan en grundläggande digital omställning av samhället. Ett av de väsentliga inslagen i den digitala omställningen av unionen är utvecklingen av säkra och högpresterande elektroniska kommunikationsnät, vilka även bidrar till att främja unionens huvudsakliga miljömål. Samtidigt måste de elektroniska kommunikationsnäten i sig bli mer hållbara och energi- och resurseffektiva.
9. Sektorn för elektronisk kommunikation har genomgått en omfattande liberaliseringsprocess och är nu föremål för sektorsspecifik reglering. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972¹⁴ utgör den rättsliga ramen för elektronisk kommunikation.

---

⁹ Skäl 7 i förslaget till policyprogram för det digitala decenniet.

¹⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 27 maj 2020 – EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation, COM(2020) 456 final.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17). Se även rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 23).

¹² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 11 december 2019 – Den europeiska gröna given (COM(2019) 640 final).

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

10. Konkurrenspolitiken, och särskilt reglerna för statligt stöd, spelar en viktig roll när det gäller att uppfylla målen i den digitala strategin och utveckla en samordnad investeringsstrategi för konnektivitet. Syftet med kontrollen av statligt stöd inom bredbandssektorn är att säkerställa att statligt stöd leder till en mer omfattande bredbandstäckning och bredbandsanvändning än vad som skulle bli fallet utan statligt ingripande, samtidigt som det främjar bättre kvalitet, tjänster till ett mer överkomligt pris och konkurrensfrämjande investeringar. Alla statliga ingripanden bör i möjligaste mån begränsa risken för att privata investeringar trängs ut, att kommersiella investeringsincitament ändras och, i slutändan, att konkurrensen snedvrids i strid med det gemensamma intresset.
11. År 2020 inledde kommissionen en utvärdering av 2013 års bredbandsriktlinjer¹⁵ för att bedöma om de fortfarande var ändamålsenliga. Resultaten¹⁶ visade att reglerna i princip hade fungerat ändamålsenligt, men att riktade justeringar behövdes för att återspegla den senaste marknadsutvecklingen och tekniska utvecklingen och ta hänsyn till lagstiftningens utveckling och aktuella prioriteringar¹⁷.

2. TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH TYPER AV BREDBANDSNÄT

2.1 Tillämpningsområde

12. För att förhindra att statligt stöd på ett otillbörligt sätt snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen på den inre marknaden och avsevärt påverkar handeln mellan medlemsstaterna fastställs i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *fördraget*) principen att statligt stöd är förbjudet. Enligt artikel 107.2 och 107.3 i fördraget kan sådant stöd emellertid i vissa fall vara förenligt med den inre marknaden.
13. Medlemsstaterna är enligt artikel 108.3 i fördraget skyldiga att till kommissionen anmäla alla planer på att vidta stödåtgärder, såvida inte stödet ingår i någon av de kategorier som är undantagna från anmälningsskyldigheten enligt artikel 109 i fördraget¹⁸.
14. Dessa riktlinjer ger vägledning om hur kommissionen, på grundval av artikel 106.2, artikel 107.2 a och artikel 107.3 c i fördraget, kommer att bedöma huruvida statligt stöd för utbyggnad och användning av fasta och mobila bredbandsnät och bredbandstjänster är förenligt med den inre marknaden.
15. Statliga ingripanden som inte uppfyller något av villkoren i artikel 107.1 i fördraget utgör inte statligt stöd. De omfattas därmed inte av den bedömning av förenlighet som fastställs i dessa riktlinjer.

---

¹⁵ Meddelande från kommissionen av den 26 januari 2013 – EU:s riktlinjer för tillämpning av reglerna för statligt stöd på snabb utbyggnad av bredbandsnät (EUT C 25, 26.1.2013) (nedan kallat *2013 års bredbandsriktlinjer*).

¹⁶ Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 7 juli 2021 om resultaten av utvärderingen (SWD(2021) 195 final).

¹⁷ Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 7 juli 2021 – Sammanfattning av utvärderingen av reglerna för statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur (SWD(2021) 194 final).

¹⁸ Exempelvis kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

16. Särskilt unionsfinansiering som förvaltas centralt av unionens institutioner, byråer, gemensamma företag eller andra unionsorgan och som inte direkt eller indirekt kontrolleras av medlemsstaterna¹⁹ utgör inte statligt stöd.
17. Stöd för utbyggnad och användning av bredbandsnät och bredbandstjänster får inte beviljas företag i svårigheter enligt vad som anges i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter²⁰.
18. Vid bedömningen av stöd till ett företag som är föremål för ett utestående betalningskrav till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarat ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden kommer kommissionen att ta hänsyn till det stödbelopp som återstår att återkräva²¹.

2.2 Definitioner

19. I dessa riktlinjer används följande definitioner:
  - a) *bredbandsnät*: ett elektroniskt kommunikationsnät enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/1972 som tillhandahåller bredbandstjänster för elektronisk kommunikation (*bredbandstjänster*).
  - b) *accessnät*: det segment av ett bredbandsnät som förbinder backhaulnätet med slutanvändarens lokaler eller utrustning.
  - c) *fast accessnät*: ett bredbandsnät som tillhandahåller dataöverföringstjänster till slutanvändare vid en fast anslutningspunkt med hjälp av en rad olika tekniker, däribland kabel, digital abonnentanslutning (DSL), optiska fibrer och trådlös teknik.
  - d) *fast ultrasnabbt accessnät*: ett fast accessnät som tillhandahåller bredbandstjänster med en nedladdningshastighet på minst 100 Mbit/s (*fasta ultrasnabba bredbandstjänster*).
  - e) *mobilt accessnät*: ett trådlöst kommunikationsnät som ger slutanvändare konnektivitet på vilken plats som helst i det område som täcks av nätet enligt en eller flera standarder för internationell mobiltelekommunikation (IMT).
  - f) *backhaulnät*: den del av nätet som förbinder accessnätet med stamnätet. Det utgör den del av nätet där trafiken för alla slutanvändare är aggregerad.
  - g) *stamnät*: det förmedlingsnät som sammanlänkar backhaulnät i olika geografiska områden eller regioner.

---

¹⁹ T.ex. finansiering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 (EUT L 249, 14.7.2021, s. 38).

²⁰ Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter, avsnitt 2.2 (EUT C 249, 31.7.2014, s. 1).

²¹ Se dom av den 13 september 1995, TWD mot kommissionen, de förenade målen T-244/93 och T-486/93, EU:T:1995:160, punkt 56. Se även meddelande från kommissionen – Kommissionens tillkännagivande om återkrav av olagligt och oförenligt statligt stöd (EUT C 247, 23.7.2019, s. 1).

- h) *aktivt nät*: ett bredbandsnät med aktiva komponenter (t.ex. transpondrar, routrar, växlar och aktiva antenner) och passiva komponenter (t.ex. ledningar, stolpar, master, svartfiber, kopplingsskåp och manhål).
- i) *infrastruktur*: ett bredbandsnät utan någon aktiv komponent, vilket vanligtvis innefattar fysisk infrastruktur, enligt definitionen i artikel 2, andra stycket, punkt 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU²², och kabel (inklusive svartfibernkabel och kopparkabel).
- j) *högtrafiktid*: den tid på dygnet som normalt varar en timme då nätbelastningen normalt är som högst.
- k) *högtrafikförhållanden*: de förhållanden under vilka nätet förväntas fungera vid ”högtrafiktid”.
- l) *lokaler som passeras*: slutanvändarnas lokaler till vilka en operatör, på begäran av slutanvändare och inom fyra veckor från dagen för begäran, kan tillhandahålla bredbandstjänster (oavsett om dessa lokaler redan är anslutna till nätet eller inte). Det pris som operatören tar ut för att tillhandahålla sådana bredbandstjänster i slutanvändarnas lokaler får i detta fall inte överstiga normala anslutningsavgifter. Detta innebär att priset inte får inbegripa någon extra eller exceptionell kostnad jämfört med gängse affärspraxis och under inga omständigheter får överstiga det vanliga priset i den berörda medlemsstaten. Detta pris måste fastställas av den behöriga nationella myndigheten.
- m) *relevant tidshorisont*: den tidshorisont som används för att verifiera planerade privata investeringar och som motsvarar medlemsstatens uppskattade tidsram för utbyggnaden av det planerade statligt finansierade nätet, från och med offentliggörandet av det offentliga samrådet om det planerade statliga ingripandet fram till dess att nätet tas i drift, dvs. till den tidpunkt då tjänster i grossist- eller slutkundsledet börjar tillhandahållas på det statligt finansierade nätet. Den relevanta tidshorisont som beaktas får inte vara kortare än två år.
- n) *överetablering*: utbyggnad av ett statligt finansierat nät utöver ett eller flera befintliga nät i ett visst område.
- o) *utträngning*: en ekonomisk effekt av ett statligt ingripande som bidrar till att avskräcka, förhindra, minska eller till och med eliminera privata investeringar. Detta kan till exempel hända om privata investerare ser att lönsamheten för deras tidigare eller planerade investeringar minskar på grund av statligt stöd till en alternativ investering, vilket kan leda till att de beslutar att minska, avbryta eller ändra sin investering, drar sig tillbaka från marknaden helt eller beslutar att inte gå in på en ny marknad eller ett geografiskt område.
- p) *väsentlig förändring*: en betydande förbättring som uppnås av de statligt finansierade näten och som medför betydande nya investeringar i bredbandsnät och betydande nya möjligheter på marknaden i fråga om tillgång till

²²

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (EUT L 155, 23.5.2014, s. 1).

bredbandstjänster, kapacitet, hastighet eller andra relevanta egenskaper hos nätet och konkurrensen.

- q) *digital klyfta*: klyftan mellan de områden eller regioner som har tillträde till adekvata bredbandstjänster och de som inte har det.

2.3 Typer av bredbandsnät

20. Vid bedömningen av statligt stöd görs i dessa riktlinjer åtskillnad mellan fasta ultrasnabba accessnät, mobila accessnät och backhaulnät, som beskrivs ytterligare i avsnitten 2.3.1–2.3.3. Uttrycken ”fasta ultrasnabba accessnät” och ”mobila accessnät” används synonymt med uttrycken ”fasta nät” respektive ”mobilnät”. Alla hastigheter som nämns i dessa riktlinjer är avsedda för högtrafikförhållanden.

2.3.1 Fasta ultrasnabba accessnät

21. På det nuvarande tekniska utvecklingsstadiet finns det olika typer av fasta ultrasnabba accessnät, inklusive a) fiberbaserade nät (FTTx)²³ och b) avancerade uppgraderade kabelnät som använder åtminstone standarden DOCSIS 3.0²⁴. Trådlösa nät, t.ex. vissa fasta trådlösa accessnät²⁵ och satellitnät²⁶, kan också tillhandahålla fasta ultrasnabba bredbandstjänster.

2.3.2 Mobila accessnät

22. I det nuvarande skedet av marknadsutveckling och teknisk utveckling samexisterar flera generationer av mobila tekniker²⁷.

---

²³ FTTx avser olika typer av nät, bland annat fiber till byggnaden (FTTB), fiber till hemmet (FTTH)/fiber till lokalerna (FTTP) och fiber till lokal spridningspunkt (FTTC). FTTC-nät kan dock endast tillhandahålla fasta ultrasnabba tjänster när de, för slingor av viss längd, använder vektorisering (teknik som förbättrar prestandan hos VDSL (digital abonnentanslutning med mycket hög hastighet)).

²⁴ DOCSIS står för *data over cable service interface specifications* (gränssnittsspecifikationer för datatjänster över kabel). Detta är en globalt erkänd telekommunikationsstandard som utvecklar och föreskriver generationer av specifikationer (DOCSIS 1.0, DOCSIS 1.1, DOCSIS 2.0, DOCSIS 3.0, DOCSIS 3.1 osv.). I dagens marknadsläge har specifikationer för DOCSIS 4.0 utvecklats.

²⁵ Exempelvis fasta trådlösa accessnät baserade på 5G-teknik, och potentiellt även annan trådlös teknik som inbegriper fasta radiolösningar, särskilt nästa generations wifi (Wi-Fi6).

²⁶ Satellitbaserade tekniska lösningar används för närvarande i vissa fall i avlägsna eller isolerade områden i situationer där de kan tillhandahålla en lämplig nivå av fasta bredbandstjänster. Mer avancerade satelliter som avsevärt kan förbättra kvaliteten på bredbandstjänster och leverera ultrasnabb hastighet förväntas bli tillgängliga i framtiden (däribland satelliter med mycket hög genomströmning). Satelliter har också en roll när det gäller att tillhandahålla tjänster till offentliga myndigheter. Det finns flera satellitkonstellationer i jordnära omloppsbana (LEO) som håller på att förberedas och som förväntas kunna minska latensen.

²⁷ Alla mobila bredbandssystem (2G, 3G, 4G och 5G) bygger på Internationella teleunionens standarder för internationell mobiltelekommunikation (IMT). IMT-standarder är specifikationer och krav för mobila bredbandstjänster med hög hastighet som är baserade på den tekniska utvecklingen inom en relevant tidsram. Mobilnät införlivar successivt egenskaper och möjligheter som anges i nya standarder. Dessutom har mängden och typen av spektrum som används, med olika spridningsegenskaper, en viktig inverkan på kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls. Bland de tre pionjärband som identifierats för 5G-tjänster bedöms det exempelvis i nuläget att 700 MHz-frekvensbandet är lämpligare för täckning över ett helt område och inomhus, att 3,6 GHz (3,4–3,8 GHz) kännetecknas av hög kapacitet men lägre täckning än 700 MHz-bandet och att 26 GHz (24,25–27,5 GHz) sannolikt kommer att användas för att bygga ut surfpunkter i små områden med mycket hög efterfrågan (t.ex. transportknutpunkter, nöjeslokaler, industri- eller detaljhandelsplatser eller längs större vägar och järnvägsspår i

23. Övergången till varje ny mobiltjänstgeneration sker i allmänhet stegvis²⁸. I nuläget fortsätter 4G-nät att byggas ut i vissa delar av unionen och utbyggnaden av icke-fristående 5G-nät bygger på befintliga 4G-LTE-nät (Long Term Evolution) och 4G-LTE-Advanced-nät²⁹. 5G-näten förväntas successivt bli fristående och i framtiden inte behöva förlita sig på befintliga 4G-nät. Fristående 5G-nät väntas möjliggöra mobila tjänster med högre prestanda, inbegripet lägre latens och högre överföringsmöjligheter, och möjliggöra avancerade användningsscenarier och tillämpningar.
24. För att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum får medlemsstaterna förena individuella nyttjanderätter till radiospektrum med villkor, t.ex. när det gäller täckning och skyldigheter avseende tjänstekvalitet. Sådana skyldigheter kan omfatta geografisk täckning och täckning av befolkning och transportleder med vissa minimikrav på tjänstekvalitet³⁰.

2.3.3 Backhaulnät

25. Backhaulnät är nödvändiga för att upprätthålla både fasta och mobila accessnät. Backhaulnät kan baseras på koppar-, fiberoptik-, mikrovågs- och satellitlösningar³¹.

3. FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 106.2 I FÖRDRAGET

26. I vissa fall kan medlemsstaterna klassificera tillhandahållandet av bredbandstjänster som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget³² och stödja utbyggnaden av ett nät som tillhandahåller sådana tjänster. Ersättning för kostnader för att tillhandahålla en sådan tjänst av allmänt ekonomiskt

---

landsbygdsområden) och inte kommer att användas för att skapa täckning över ett helt område. Nya mobilgenerationer kan också använda frekvensband som ursprungligen användes av tidigare generationer.

²⁸ Senare versioner av 2G (så kallade förstärkt 2G eller 2.xG) var överlägsna själva 2G. Stegvisa uppgraderingar av 3G (3.xG-versioner) hade bättre prestanda jämfört med 3G. Även när det gäller 4G är 4,5G-cellulära kommunikationssystem bättre än 4G i flera avseenden. 4,5G är resultatet av utvecklingen av LTE, som utmynnat i LTE-Advanced. Den inledande utbyggnaden av 5G-nät kommer sannolikt att inriktas på förbättrade mobila bredbandstjänster (en av de uppsättningar användningsfall som definierats för 5G). Fristående 5G-nät förväntas ge betydande förbättringar i fråga om hastighet och latens samtidigt som de stöder en större täthet av uppkopplade enheter jämfört med tidigare generationer och möjliggör nya funktioner såsom nätverksskivning, som i sin tur möjliggör nya uppsättningar användningsfall för 5G.

²⁹ 5G-nät som inte är fristående kan använda ny utrustning och 5G-frekvenser för att leverera bättre tjänstekvalitet, men kan fortfarande använda 4G-nätelement.

³⁰ Till exempel föreskriver i dagsläget täckningsskyldigheter knutna till vissa spektrumband, beroende på typ av spektrum, täckning av en viss procentandel av befolkningen eller territoriet och minimikrav på kvalitet i fråga om hastighet och latens. Sådana täckningsskyldigheter ska ofta uppfyllas inom en period på upp till fem år från tilldelningen av det relevanta spektrumet, och ibland upp till sju år.

³¹ I de tidiga generationerna av mobilnät tillhandahölls backhaul från radiobasstationen till mobiltelefonväxeln mestadels genom mikrovågsanslutningar från punkt till punkt. Utbyggnaden av LTE-Advanced och införandet av 5G har lett till högre krav på backhaul och en ökad användning av optiska fibernät för anslutning av basstationer.

³² Enligt rättspraxis måste företag som anförts tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ha fått detta i uppdrag genom beslut av en myndighet. Till exempel kan en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse anförts ett företag genom tilldelning av en offentlig tjänstekoncession; se dom av den 13 juni 2000, EPAC mot kommissionen, de förenade målen T-204/97 och T-270/97, EU:T:2000:148, punkt 126, och dom av den 15 juni 2005, Fred Olsen mot kommissionen, mål T-17/02, EU:T:2005:218, punkterna 186 och 188–189.

intresse utgör inte statligt stöd om de fyra kumulativa villkoren i Altmark-domen³³ är uppfyllda. Ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som utgör stöd kommer att bedömas enligt de regler som är tillämpliga på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster (*paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*)³⁴.

27. Dessa riktlinjer illustrerar endast definitionen av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, genom att tillämpa reglerna i paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på bredbandsnät och beakta sektorsspecifika särdrag.
28. När det gäller definitionen av en genuin tjänst av allmänt ekonomiskt intresse har kommissionen klargjort att medlemsstaterna inte kan koppla särskilda skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster till tjänster som redan tillhandahålls eller kan tillhandahållas på ett tillfredsställande sätt och på villkor, t.ex. i fråga om pris, objektiva kvalitetsegenskaper, kontinuitet och tillträde till tjänsten, som är förenliga med allmänintresset, enligt medlemsstatens bedömning, av företag som verkar under normala marknadsförhållanden³⁵.
29. Vid tillämpningen av denna princip på bredbandssektorn tar kommissionen hänsyn till följande faktorer när den bedömer avsaknaden av ett uppenbart fel vid klassificeringen av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse:
  - a) Det statliga stödingripandet får endast avse områden där det kan visas att privata investerare inte är i stånd att ge tillträde till adekvata bredbandstjänster. I enlighet med direktiv (EU) 2018/1972 ska nivån på adekvata bredbandstjänster fastställas av varje medlemsstat mot bakgrund av nationella förhållanden och den minsta bandbredd som flertalet konsumenter i en medlemsstat åtnjuter, för att säkerställa den bandbredd som krävs för en adekvat nivå på social delaktighet och deltagande i den digitala ekonomin och det digitala samhället på dess territorium. Adekvata bredbandstjänster bör kunna tillhandahålla den bandbredd som krävs för att stödja åtminstone den minimiuppsättning tjänster som anges i bilaga V till direktiv (EU) 2018/1972. En medlemsstat bör fastställa avsaknaden av adekvata bredbandstjänster på grundval av kartläggning och offentligt samråd, som genomförs i enlighet med

---

³³ Dom av den 24 juli 2003, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, mål C-280/00, EU:C:2003:415, punkterna 87–95.

³⁴ Paketet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse omfattar meddelandet från kommissionen om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT C 8, 11.1.2012, s. 4), kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 11.1.2012, s. 3), meddelandet från kommissionen om Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (EUT C 8, 11.1.2012, s. 15) och kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 av den 25 april 2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 114, 26.4.2012, s. 8). I juni 2019 började kommissionen utvärdera reglerna för statligt stöd till hälso- och sjukvårdstjänster och sociala tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och förordning (EU) nr 360/2012.

³⁵ Punkt 13 i meddelandet från kommissionen om Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (EUT C 8, 11.1.2012, s. 15).

avsnitten 5.2.2.4.1 och 5.2.2.4.2³⁶. Kommissionen anser att i områden där privata investerare redan har investerat eller planerar att investera i ett bredbandsnät som ger tillträde till adekvata bredbandstjänster, kan inrättandet av ett parallellt statligt finansierat bredbandsnät inte klassificeras som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget³⁷.

- b) Nätet måste erbjuda samhällsomfattande bredbandstjänster till ett överkomligt pris³⁸, sett till specifika nationella förhållanden, för alla lokaler i målområdet. Stöd för att ansluta enbart företag skulle inte vara tillräckligt³⁹.
- c) Nätet måste vara teknikneutralt.
- d) Leverantören av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse bör på icke-diskriminerande grund⁴⁰ erbjuda ett öppet tillträde i grossistledet i enlighet med avsnitt 5.2.4.4.
- e) När leverantören av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse också är ett vertikalt integrerat företag bör medlemsstaterna införa adekvata skyddsåtgärder⁴¹ för att undvika intressekonflikter, otillbörlig diskriminering och eventuella andra dolda indirekta fördelar⁴².

4. FÖRENLIGHETSBEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 107.3 C I FÖRDRAGET

30. Kommissionen kommer att anse statligt stöd för utbyggnad eller användning av bredbandsnät och bredbandstjänster som förenligt med den inre marknaden enligt

---

³⁶ För genomförandet av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gäller bestämmelserna i Direktiv (EU) 2018/1972.

³⁷ Se punkt 49 i meddelandet från kommissionen om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Se även punkt 154 i dom av den 16 september 2013, Colt Télécommunications France mot kommissionen, mål T-79/10, EU:T:2013:463, och kommissionens beslut C(2016) 7005 final av den 7 november 2016 i ärende SA.37183 (2015/NN) – Frankrike – Plan France Très Haut Débit, skäl 263 (EUT C 68, 3.3.2017, s. 1).

³⁸ Se artiklarna 84, 85 och 86 i direktiv (EU) 2018/1972.

³⁹ Se punkt 50 i meddelandet från kommissionen om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Se också kommissionens beslut C(2006) 436 slutlig av den 8 mars 2006, ärende N284/05 – Irland – Regional broadband Programme: Metropolitan Area Networks (MANs), phases II and III (EUT C 207, 30.8.2006, s. 3), och kommissionens beslut C(2007) 3235 slutlig av den 10 juli 2007, ärende N890/06 – Frankrike – Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (EUT C 218, 18.9.2007, s. 1).

⁴⁰ För genomförandet av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gäller bestämmelserna i direktiv (EU) 2018/1972.

⁴¹ Sådana skyddsåtgärder kan, beroende på omständigheterna i varje enskilt fall, inbegripa en begränsning av tillhandahållandet av tjänster som endast omfattar grossistledet, en skyldighet att ha bokföringsmässig uppdelning och även inrättandet av en enhet som är strukturellt och rättsligt åtskild från det vertikalt integrerade företaget. En sådan enhet bör ensam ansvara för att uppfylla villkoren för och fullgöra det uppdrag för tillhandahållande av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som den tilldelats. När ett bredbandsnät som tillhandahåller samhällsomfattande bredbandstjänster väl har byggts ut kan företag som tillhandahåller bredbandstjänster i slutkundsledet och som verkar på marknadsvillkor i regel tillhandahålla dessa tjänster till slutanvändare till ett konkurrenskraftigt pris. Se kommissionens beslut C(2016) 7005 final av den 7 november 2016, ärende SA.37183 (2015/NN) – Frankrike – Plan France Très Haut Débit (EUT C 68, 3.3.2017, s. 1).

⁴² För genomförandet av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gäller bestämmelserna i direktiv (EU) 2018/1972.

artikel 107.3 c i fördraget endast om stödet underlättar utveckling av vissa ekonomiska verksamheter eller vissa regioner (första villkoret) och om det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset (andra villkoret).

31. I sin bedömning av förenligheten kommer kommissionen att undersöka följande två aspekter:
- a) Enligt det första villkoret kommer kommissionen att undersöka om stödet är avsett att underlätta utvecklingen av vissa ekonomiska verksamheter, särskilt följande:
    - i) Den ekonomiska verksamhet som ska underlättas av stödet.
    - ii) Stödets stimulanseffekt, dvs. stödets potential att ändra de berörda företagens beteende så att de bedriver ytterligare verksamhet som de inte skulle ha bedrivit utan stöd eller som de skulle ha bedrivit endast i begränsad omfattning eller på ett annat sätt eller på en annan plats.
    - iii) Huruvida åtgärden i fråga överträder någon bestämmelse i unionsrätten.
  - b) Enligt det andra villkoret kommer kommissionen att göra en avvägning mellan de positiva effekterna av det planerade stödet och de negativa effekter som stödet kan ha på den inre marknaden, i form av snedvridning av konkurrensen och negativa effekter på handeln till följd av stödet, och undersöker då följande:
    - i) Stödets positiva effekter.
    - ii) Om stödet behövs för och är inriktat på att åtgärda en situation där det kan åstadkomma en väsentlig förbättring som marknaden inte klarar på egen hand, exempelvis genom att åtgärda ett marknadsmisslyckande eller lösa ett rättvise- eller sammanhållningsproblem.
    - iii) Om stödet är ett lämpligt politiskt instrument för att uppnå sitt syfte.
    - iv) Om stödet är proportionerligt och begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att åstadkomma ytterligare investeringar eller verksamhet i det berörda området.
    - v) Om stödet är transparent, dvs. om medlemsstaterna, berörda parter, allmänheten och kommissionen har lättillgänglig information om det beviljade stödet.
    - vi) Stödets negativa effekter på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.
32. Som ett sista steg kommer kommissionen att väga stödets identifierade negativa effekter på den inre marknaden mot dess positiva effekter på den ekonomiska verksamhet som får stöd.

33. Stegen i kommissionens bedömning av stöd till utbyggnad och användning av bredbandsnät och bredbandstjänster beskrivs närmare i avsnitten 5–8.

5. STÖD TILL UTBYGGNAD AV BREDBANDSNÄT

34. Kommissionen anser att marknaden för fasta bredbandstjänster är åtskild från marknaden för mobila bredbandstjänster⁴³. Reglerna för bedömning av stöd kan därför variera beroende på vilken marknad det rör sig om⁴⁴.

5.1 Första villkoret: stödet ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet

5.1.1 Nät som underlättar ekonomisk verksamhet

35. Medlemsstaterna måste identifiera de ekonomiska verksamheter som kommer att underlättas till följd av stödet, såsom utbyggnad av fasta nät som tillhandahåller högpresterande fasta bredbandstjänster eller utbyggnad av mobilnät som tillhandahåller samtalstjänster och högpresterande bredbandstjänster. De måste också förklara hur utvecklingen av dessa verksamheter stöds.
36. Stöd till utbyggnad av fasta nät och stöd till utbyggnad av mobilnät kan underlätta utvecklingen av många ekonomiska verksamheter genom att öka konnektiviteten och allmänhetens, företags och offentliga förvaltningars tillgång till bredbandsnät och bredbandstjänster. Sådant stöd kan underlätta utvecklingen av ekonomisk verksamhet i områden där sådan verksamhet antingen inte förekommer eller endast tillhandahålls på en nivå som inte tillgodoser slutanvändarnas behov på ett tillfredsställande sätt.

5.1.2 Stimulanseffekt

37. Stöd kan endast anses bidra till utvecklingen av en ekonomisk verksamhet om det har en stimulanseffekt.
38. Stöd har en stimulanseffekt om det uppmuntrar stödmottagaren att ändra sitt beteende i riktning mot att utveckla en viss ekonomisk verksamhet som omfattas av stödet och som stödmottagaren inte skulle ha bedrivit inom samma tidsram, eller skulle ha bedrivit i endast begränsad utsträckning eller på ett annat sätt eller på en annan plats, om stödet inte hade beviljats.
39. Stödet får inte finansiera kostnaderna för en verksamhet som ett företag skulle bedriva under alla omständigheter. Det får inte kompensera för den normala affärsrisken hos en ekonomisk verksamhet⁴⁵.

---

⁴³ Om kostnaderna för utbyggnad av ett fast nät är mycket höga kan ett mobilnät med hög prestanda i viss utsträckning utgöra ett alternativ till ett fast nät, beroende på särskilda omständigheter. Det finns dock fortfarande betydande kvalitativa skillnader mellan de två teknikerna. Till skillnad från fasta nät gör mobilnäten det möjligt för slutanvändare att vara i rörelse när de kommunicerar (till exempel i en bil). Fasta nät erbjuder dock en högre grad av stabilitet, särskilt när det gäller dataöverföring. För närvarande använder slutanvändare vanligtvis båda teknikerna, som komplement och inte substitut.

⁴⁴ Medlemsstaterna har möjlighet att inrätta en enda statlig stödåtgärd som stöder utbyggnaden av en kombination av olika typer av nät (fasta accessnät, mobila accessnät och backhaulnät), under förutsättning att de regler som gäller för varje typ av nät följs.

⁴⁵ Se dom av den 13 juni 2013, HGA m.fl. mot kommissionen, de förenade målen C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, punkt 104.

40. För att visa att stöd till utbyggnad av fasta eller mobila nät har en stimulanseffekt krävs kontroll, genom kartläggning och offentligt samråd i enlighet med avsnitten 5.2.2.4.1 och 5.2.2.4.2, av huruvida berörda parter har investerat eller avser att investera i fasta respektive mobila nät i målområdena inom den relevanta tidshorisonten. Om en likvärdig investering skulle kunna göras inom samma tidsram i området utan stöd kan stödet anses sakna en stimulanseffekt. Om ett företag till exempel har rättsliga skyldigheter, t.ex. skyldigheter avseende täckning och tjänstekvalitet som är knutna till nyttjanderätter till vissa radiospektrum för mobil utbyggnad, kan statligt stöd inte användas för att fullgöra sådana skyldigheter, eftersom det är osannolikt att stödet har en stimulanseffekt och därför sannolikt inte är förenligt med den inre marknaden. Statligt stöd kan dock anses vara förenligt om och i den mån det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänstekvalitet som går utöver de krav som följer av sådana skyldigheter.

5.1.3 *Efterlevnad av andra bestämmelser i unionsrätten*

41. Om ett statligt stöd, de villkor det är förknippat med (bl.a. finansieringsmetoden om denna utgör en integrerad del av stödet) eller den verksamhet det finansierar innebär en överträdelse av en bestämmelse eller en allmän princip i unionsrätten kan stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden⁴⁶. Detta kan vara fallet om beviljandet av stöd görs direkt eller indirekt beroende av produktens eller en utrustnings ursprung, såsom ett krav på att stödmottagaren ska köpa inhemskt producerade produkter.

5.2 **Andra villkoret: stödet får inte i otillbörlig utsträckning påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset**

5.2.1 *Stödets positiva effekter*

42. Medlemsstaterna måste beskriva om och i så fall hur stödet kommer att få positiva effekter.
43. Medlemsstaterna får besluta att utforma statliga ingripanden som bidrar till att minska den digitala klyftan. De kan välja att ingripa för att rätta till sociala eller regionala ojämlikheter eller uppnå rättvisemål, dvs. som ett sätt att förbättra tillgången till ett väsentligt kommunikationsmedel och deltagandet i samhället och därigenom förbättra den sociala och territoriella sammanhållningen. Dessutom får medlemsstaterna besluta att utforma statliga ingripanden som också bidrar till uppnåendet av målen för unionens digitala politik, främjar uppnåendet av unionens mål för den gröna given och främjar hållbara gröna investeringar inom alla sektorer.

5.2.2 *Behovet av statligt ingripande*

44. Statligt stöd måste inriktas på situationer där stöd kan åstadkomma en väsentlig förbättring som marknaden inte klarar på egen hand.
45. Ett statligt ingripande kan vara nödvändigt om marknaderna, utan offentligt ingripande, misslyckas med att uppnå ett effektivt resultat för samhället. Detta behov kan uppstå exempelvis när vissa investeringar inte genomförs trots att nyttan för

---

⁴⁶ Dom av den 22 september 2020, Österrike mot kommissionen, mål C-594/18 P, EU:C:2020:742, punkt 44.

samhället uppväger kostnaderna för dessa investeringar⁴⁷. I sådana fall kan beviljandet av statligt stöd ge positiva effekter och den övergripande effektiviteten förbättras genom att de ekonomiska incitamenten för berörda parter justeras.

46. Inom bredbandssektorn kan en form av marknadsmisslyckande hänga samman med positiva externa effekter som inte internaliseras av marknadsaktörer. Till exempel är fasta och mobila nät viktiga faktorer för att tillhandahålla ytterligare tjänster och för innovation, men de totala fördelarna kommer sannolikt att vara större än de ekonomiska fördelar som genereras för investerare i näten, särskilt i avlägsna regioner eller i glest befolkade eller obefolkade områden. Marknaden kan därför generera otillräckliga privata investeringar i fasta och mobila nät, särskilt i vissa områden.
47. På grund av täthetsfördelar är utbyggnaden av bredbandsnät i regel lönsammare i områden där den potentiella efterfrågan är större och mer koncentrerad, dvs. i tätbefolkade områden. På grund av de höga fasta investeringskostnaderna ökar enhetskostnaderna betydligt när befolkningstätheten sjunker. När bredbandsnät byggs ut på marknadsvillkor tenderar resultatet därför att bli att endast en del av befolkningen omfattas av lönsamma bredbandsnät. Statligt stöd kan under vissa omständigheter korrigera marknadsmisslyckanden och på så sätt förbättra marknadens effektivitet.
48. Ett marknadsmisslyckande kan också föreligga om det eller de befintliga eller planerade näten skulle ge slutanvändarna en suboptimal kombination av tjänstekvalitet och pris⁴⁸. Detta kan vara fallet om a) vissa kategorier av användare inte får tillgång till en tillfredsställande tjänst eller b) slutkundspriserna, i synnerhet i avsaknad av reglerade taxor för tillträde i grossistledet, är högre än de priser som tas ut för samma tjänster som erbjuds i mer konkurrensutsatta men i övrigt jämförbara områden eller regioner i medlemsstaten.
49. Om statligt stöd för utbyggnad av fasta och mobila nät skulle användas i områden där marknadsaktörer vanligtvis skulle välja att investera eller redan har investerat, skulle detta dock avsevärt kunna undergräva privata investerarens incitament att investera över huvud taget.
50. Vidare gäller att på marknader som ger effektiva resultat, som dock anses som otillfredsställande ur sammanhållningspolitisk synvinkel, kan statligt stöd vara nödvändigt för att rätta till sociala eller regionala ojämlikheter i syfte att nå ett mer önskvärt och jämnt resultat på marknaden. Under sådana omständigheter kan ett välriktat statligt ingripande på bredbandsområdet bidra till att minska den digitala klyftan⁴⁹.

---

⁴⁷ Att ett visst företag kanske inte kan genomföra ett projekt utan stöd innebär dock inte att det föreligger ett marknadsmisslyckande. Ett företags beslut att inte investera i ett projekt med låg lönsamhet behöver t.ex. inte vara en indikation på ett marknadsmisslyckande, utan snarare på en marknad som fungerar väl.

⁴⁸ I sådana fall kommer kommissionen att noggrant undersöka om medlemsstaten på ett tydligt sätt och med kontrollerbara fakta kan visa att slutanvändarnas behov inte tillgodoses. Detta skulle kunna visas genom konsumentenkäter, oberoende studier osv.

⁴⁹ Även om det kan finnas flera skäl till denna digitala klyfta är förekomsten av adekvata bredbandsnät en förutsättning för att möjliggöra konnektivitet och överbrygga klyftan. Urbaniseringsgraden är en viktig faktor för tillgången till och användningen av informations- och kommunikationsteknik. Tillgången till internet kan förbli lägre i glest befolkade områden inom hela unionen.

51. Blotta förekomsten av marknadsmisslyckanden i ett visst sammanhang är inte tillräcklig för att motivera ett statligt ingripande. Statligt stöd bör endast inriktas på ett marknadsmisslyckande som inte åtgärdas genom andra mindre snedvridande strategier och åtgärder, till exempel administrativa åtgärder för eller krav från regleringsmyndigheter på ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum, inbegripet skyldigheter avseende täckning och tjänstekvalitet knutna till nyttjanderätter till radiospektrum.
52. För att ytterligare minimera stödets potentiella snedvridande effekter på konkurrensen kan statliga ingripanden omfattas av en skyddsperiod för privata investeringar på upp till sju år⁵⁰.
- 5.2.2.1 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande när det gäller fasta accessnät
53. Stödet bör inriktas på områden där det inte finns något fast nät eller där inget nät, som skulle kunna tillgodose slutanvändarnas behov, på ett trovärdigt sätt planeras att byggas ut inom den relevanta tidshorisonten.
54. I nuvarande marknadsutvecklingsskede och med tanke på identifierade behov hos slutanvändare kan ett marknadsmisslyckande förekomma om marknaden inte tillhandahåller och sannolikt inte kommer att tillhandahålla slutanvändare en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s⁵¹.
55. Vid bedömningen av huruvida marknaden sannolikt kommer att tillhandahålla en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s bör trovärdiga planer på att bygga ut sådana nät inom den relevanta tidshorisonten beaktas (i enlighet med avsnitt 5.2.2.4.3).
56. Följaktligen anser kommissionen att det inte förekommer något marknadsmisslyckande i områden där det finns minst ett fast nät med en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s eller där ett sådant nät planeras på ett trovärdigt sätt, eller där det eller de befintliga näten kan uppgraderas för att ge en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s. Ett nät anses kunna bli uppgraderat till sådana hastigheter om det kan tillhandahålla sådan prestanda på grundval av en marginalinvestering, t.ex. en uppgradering av aktiva komponenter.
57. Statliga ingripanden för att bygga ut ett alternativt nät inom de områden som beskrivs i punkt 56 kan snedvrider marknadsdynamiken. Kommissionen kommer därför sannolikt att inta en negativ hållning till statligt stöd för utbyggnad av ytterligare ett nät i sådana områden.
58. I områden där det finns minst två oberoende fasta ultrasnabba nät eller där sådana nät planeras på ett trovärdigt sätt tillhandahålls bredbandstjänster vanligtvis under konkurrensutsatta förhållanden (infrastrukturbaserad konkurrens). Det är därför

---

⁵⁰ Längden på en skyddsperiod för privata investeringar skulle bero på det skyddade nätets särdrag, såsom underliggande nätteknik eller den dag då utbyggnaden av nätet har fullgjorts osv.

⁵¹ Hastigheter är för närvarande de mest relevanta parametrarna för tjänstekvalitet, men andra parametrar (t.ex. latens) kan bli relevanta för vissa slutanvändare. Sådana parametrar får beaktas för att fastställa förekomsten av ett marknadsmisslyckande.

sannolikt att ett eller flera sådana nät kommer att utvecklas till att ge en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s, utan att det behövs något statligt ingripande.

59. Sannolikheten för att nät inom de områden som beskrivs i punkt 58 kommer att utvecklas i riktning mot en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s kan dock även bero på hur stora investeringar som behövs för att bygga ut nät som kan tillhandahålla dessa hastigheter, med tanke på det nuvarande tekniska utvecklingsstadiet. Således gäller följande i dessa områden:

- a) Om inget av de befintliga eller trovärdigt planerade näten ger en nedladdningshastighet på minst 300 Mbit/s⁵² är det osannolikt att de kommer att utvecklas i riktning mot en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s. Därför kan ett statligt ingripande tillåtas, förutsatt att alla kriterier för förenlighet som anges i dessa riktlinjer är uppfyllda.
- b) Om minst ett av de befintliga eller trovärdigt planerade näten ger en nedladdningshastighet på minst 300 Mbit/s, men inte ger en nedladdningshastighet på minst 500 Mbit/s⁵³, kommer kommissionen att genomföra en mer detaljerad analys för att bedöma om minst ett av de befintliga eller trovärdigt planerade näten kommer att utvecklas i riktning mot en nedladdningshastighet på 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på 150 Mbit/s och huruvida ett statligt ingripande är nödvändigt. Såvida inte medlemsstaten visar att i) ett marknadsmisslyckande inom de identifierade målområdena kvarstår baserat på kartläggning och offentligt samråd, eftersom inga nät kommer att utvecklas i riktning mot en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s, och att ii) det planerade statliga ingripandet uppfyller alla kriterier för förenlighet som anges i dessa riktlinjer, kommer kommissionen sannolikt att inta en negativ hållning till ett sådant statligt ingripande.
- c) Om minst ett av de befintliga eller trovärdigt planerade näten ger en nedladdningshastighet på minst 500 Mbit/s är det sannolikt att minst ett av de befintliga eller trovärdigt planerade näten kommer att utvecklas i riktning mot en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s. Därför är statligt stöd i allmänhet onödigt och kommissionen kommer sannolikt att inta en negativ hållning till ett sådant statligt ingripande.

---

⁵² Som en ytterligare skyddsåtgärd får medlemsstaterna också kontrollera att en sådan hastighet faktiskt anges eller kommer att anges som lägsta nedladdningshastighet, i den mening som avses i artikel 4.1 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande den öppna internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012 (EUT L 310, 26.11.2015), i minst ett avtal som är tillgängligt för konsumenterna.

⁵³ Se fotnot 48.

- d) Medlemsstaten får göra en ny bedömning av situationen och anmäla ett statligt ingripande för godkännande efter fem år från dagen för tillkännagivandet⁵⁴ av statliga ingripanden enligt leden b och c. Femårsperioden syftar till att ge investerare möjlighet att börja bygga ut privat finansierade nät med en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s. En sådan anmälan bör baseras på en ny kartläggning och ett nytt offentligt samråd som visar att ett marknadsmisslyckande kvarstår och måste visa att det planerade statliga ingripandet uppfyller alla kriterier för förenlighet som anges i dessa riktlinjer.

5.2.2.2 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande när det gäller mobila accessnät

60. Kommissionen anser att ett marknadsmisslyckande förekommer i områden där det inte finns något mobilnät, eller några trovärdiga planer på att inom den relevanta tidshorisonten bygga ut ett sådant nät, som kan tillgodose slutanvändarnas behov⁵⁵.
61. Befintliga och framtida kommunikationstillämpningar förlitar sig i allt högre grad på högpresterande mobilnät som är tillgängliga över ett stort geografiskt område⁵⁶. Slutanvändare har ett behov av att kommunicera och få tillgång till information när de är i rörelse. Med tiden väntas nya former av ekonomisk verksamhet utvecklas som kräver obehindrad tillgång online till mobila tjänster med prestanda. Till följd av denna utveckling förväntas mobilnäten utvecklas för att ge allt bättre konnektivitet. Under vissa omständigheter kan avsaknad av eller otillräcklig mobil konnektivitet vara till skada för vissa ekonomiska verksamheter, såsom industri, jordbruk, turism eller uppkopplad mobilitet. Detta kan också utgöra en risk för allmänhetens säkerhet⁵⁷ och kan särskilt gälla i avlägsna regioner eller glest befolkade eller obefolkade områden.
62. I ett område där det redan finns minst ett mobilnät, eller trovärdiga planer på att inom den relevanta tidshorisonten bygga ut ett sådant nät, som kan tillgodose slutanvändarnas behov, kan statligt stöd för att bygga ut ytterligare ett mobilnät otillbörligt snedvrida marknadsdynamiken.
63. Statligt stöd för utbyggnad av ett mobilnät i de områden som de hänvisas till i punkt 62 kan anses vara nödvändigt om det kan visas både att a) det befintliga eller trovärdigt planerade mobilnätet inte ger slutanvändarna tillräcklig kvalitet på tjänsterna för att tillgodose deras föränderliga behov och att b) det statliga ingripandet

---

⁵⁴ Medlemsstaterna måste tillkännage sin avsikt att ingripa genom att offentliggöra förteckningen över målområden, kvaliteten på de tjänster som ska tillhandahållas åtminstone i fråga om nedladdnings- och uppladdningshastigheter och trösklarna för ingripande, åtminstone när det gäller nedladdnings- och uppladdningshastigheter, för tjänster som kan överetableras genom åtgärden. Denna information måste göras tillgänglig på en allmänt tillgänglig webbplats på målområdesnivå och på nationell nivå.

⁵⁵ Se t.ex. kommissionens beslut C(2021) 3492 final av den 21 maj 2021, ärende SA.58099 (2021/N) – Tyskland – Mobile communications Mecklenburg-Western Pomerania (EUT C 260, 2.7.2021).

⁵⁶ I exempelvis gigabitmeddelandet hänvisas det till vissa tillämpningar för fordons-, transport-, tillverknings- samt hälso- och sjukvårdssektorn samt för nästa generations säkerhets- och nödtjänster (t.ex. uppkopplat och automatiserat framförande av fordon, distanskirurgi och precisionsjordbruk).

⁵⁷ I artikel 109 i direktiv (EU) 2018/172 t.ex. föreskrivs en skyldighet för operatörer av elektronisk kommunikation att göra lokaliseringssuppgifter tillgängliga så snart som samtalet och den myndighet som hanterar nödsamtalet. Det är också obligatoriskt att göra nätbaserade och mer exakta lokaliseringssuppgifter som härleds från terminaler tillgängliga för den lämpligaste alarmeringscentralen.

kommer att ge en sådan kvalitet på tjänsterna och på så sätt åstadkommer en väsentlig förbättring som marknaden inte kan tillhandahålla⁵⁸.

64. Ett statligt ingripande kan under vissa omständigheter vara nödvändigt för att åtgärda specifika marknadsmisslyckanden i samband med identifierade användningsfall även i närvaro av ett 4G- eller ett 5G-mobilnät, om detta nät inte tillhandahåller, och sannolikt inte kommer att tillhandahålla, slutanvändarna tjänster av tillräcklig kvalitet för att tillgodose deras föränderliga behov. Sådana användningsfall som avser nya ekonomiska verksamheter och tjänster kan kräva a) obehindrad tillgång online (t.ex. för uppkopplad och automatiserad mobilitet längs transportleder), b) vissa minimihastigheter och viss minimikapacitet och c) andra särskilda egenskaper såsom lägre latens, nätvirtualisering eller kapacitet att ansluta flera terminaler för industri- eller jordbruksändamål.
65. Som en princip gäller att statligt stöd, även om det förekommer ett marknadsmisslyckande, inte kan beviljas och användas för att fullgöra rättsliga skyldigheter, såsom skyldigheter knutna till nyttjanderätter till spektrum. Statligt stöd får dock beviljas om och i den utsträckning som krävs för att tillhandahålla en ytterligare tjänstekvalitet som krävs för att tillgodose slutanvändares påvisade behov och som går utöver vad som redan krävs för att fullgöra sådana rättsliga skyldigheter. Sådant stöd får beviljas i den mån det är nödvändigt för att täcka endast de extra kostnader som är nödvändiga för att säkerställa den ökade tjänstekvaliteten.
66. Om det i ett visst område finns eller inom den relevanta tidshorisonten kommer att finnas minst ett mobilnät som kan tillgodose slutanvändarnas föränderliga behov (se punkterna 61, 63 och 64), skulle beviljandet av statligt stöd för ett ytterligare mobilnät med likvärdiga möjligheter i princip leda till en oacceptabel snedvridning av konkurrensen och det skulle tränga ut privata investeringar. Kommissionen kommer sannolikt att inta en negativ hållning till sådana statliga ingripanden.

5.2.2.3 Förekomsten av ett marknadsmisslyckande när det gäller backhaulnät

67. Backhaulnät är en nödvändig förutsättning för utbyggnad av accessnät. Backhaulnät har potential att stimulera konkurrensen på accessområdena till förmån för alla accessnät och accesstekniker. Ett högpresterande backhaulnät kan stimulera privata investeringar för anslutning av slutanvändare, förutsatt att det säkerställer tillträde i grossistledet på öppna, transparenta och icke-diskriminerande villkor för alla accessökande och all accessteknik. I avsaknad av privata investeringar kan statligt stöd för utbyggnad av backhaulnät vara nödvändigt för att främja konkurrens och investeringar på accessnivå, eftersom det gör det möjligt för accessökande att bygga ut accessnät och erbjuda konnektivitetstjänster till slutanvändare.
68. Eftersom backhaulnät transporterar trafik från olika fasta eller mobila accessnät kräver sådana nät en betydligt högre överföringskapacitet än individuella accessnät. Ett backhaulnät måste under sin livslängd klara av betydande ökningar av den kapacitet

---

⁵⁸ Se t.ex. kommissionens beslut C(2020) 8939 final av den 16 december 2020, ärende SA.54684 – Tyskland – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EUT C 60, 19.2.2021, s. 2), kommissionens beslut C(2021) 1532 final av den 10 mars 2021, ärende SA.56426 – Tyskland – High-performance mobile infrastructure roll-out in Lower Saxony (EUT C 144, 23.4.2021, s. 2) och kommissionens beslut C(2021) 3565 final av den 25 maj 2021, ärende SA.59574 – Tyskland – Deployment of high-performance mobile infrastructure in Germany (EUT C 410, 8.10.2021, s. 1).

som krävs. Detta hänger samman med slutanvändarnas behov och den kontinuerliga snabba uppgraderingen av fasta eller mobila accessnät med ökande behov av förbättrad dataöverföring och ökad prestanda (inbegripet för nya mobila generationer). För att undvika att ett backhaulnät blir en flaskhals kan det bli nödvändigt att öka dess kapacitet så att den åtföljer utbyggnaden av högpresterande fasta eller mobila accessnät. Ett marknadsmisslyckande kan således förekomma om den befintliga eller planerade backhaulkapaciteten inte kan hantera den förväntade utvecklingen av motsvarande fasta eller mobila accessnät på grundval av slutanvändares nuvarande och framtida behov. På det nuvarande tekniska utvecklingsstadiet kan den ökade efterfrågan på kapacitet vanligtvis tillgodoses genom backhaulnät som baseras på fiberoptik eller annan teknik som kan ge samma nivå på prestanda och tillförlitlighet som fiberbaserade backhaulnät. Ett marknadsmisslyckande kan därför förekomma om det inte finns något backhaulnät eller om det befintliga eller trovärdigt planerade nätet inte är baserat på fiber eller någon annan teknik som kan ge samma nivå på prestanda och tillförlitlighet som fiber.

69. Oberoende av den underliggande tekniken för det befintliga backhaulnätet kan ett marknadsmisslyckande förekomma om det backhaulnätet erbjuder en suboptimal kombination av tjänstekvalitet och priser. En medlemsstat kan till exempel visa att villkoren för tillträde till det befintliga backhaulnätet skulle kunna förhindra utbyggnaden av nya eller mer högpresterande fasta eller mobila accessnät på grund av att vissa kategorier av accessökande inte betjänas tillräckligt⁵⁹ eller för att priserna för tillträde i grossistledet kan vara högre än de som tas ut för samma tjänster i mer konkurrensutsatta men i övrigt jämförbara områden i medlemsstaten och problemet inte kan lösas genom sektorsreglering⁶⁰.

5.2.2.4 Instrument för att fastställa behovet av statligt ingripande

70. För att fastställa behovet av statliga ingripanden i ett visst område måste medlemsstaterna på grundval av en detaljerad kartläggning och ett offentligt samråd, i enlighet med avsnitten 5.2.2.4.1 och 5.2.2.4.2, kontrollera prestandan hos fasta accessnät, mobila accessnät eller backhaulnät som redan finns eller som på ett trovärdigt sätt planeras att byggas ut i målområdet inom den relevanta tidshorisonten.
71. Medlemsstaterna har stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fastställa målområdena. De uppmuntras dock att ta hänsyn till ekonomiska, geografiska och sociala förhållanden när de fastställer sådana områden.

⁵⁹ Detta kan vara fallet om det befintliga backhaulnätets arkitektur inte motsvarar backhulanvändarnas behov i fråga om kapacitet eller dimensionering.

⁶⁰ Kroatien föreslog till exempel ett statligt ingripande på landets nationella backhaulmarknad, som kännetecknades av kapacitetsbegränsningar som ledde till höga priser på marknaden i efterföljande led. Den befintliga backhaulnätoperatören ville inte investera i en kapacitetsökning. Eftersom frågan inte kunde lösas av den nationella tillsynsmyndigheten godkände kommissionen en statlig stödordning för investeringar i fiberbaserad backhaulinfrastruktur. Kommissionen konstaterade att den dominerande ställningen hade blivit en flaskhals som utgjorde ett marknadsmisslyckande, se kommissionens beslut C(2017) 3657 final av den 6 juni 2017, ärende SA.41065 – National Programme for broadband aggregation infrastructure – Kroatien (EUT C 237, 21.7.2017, s. 1). Se även kommissionens beslut C(2016) 7005 final av den 7 november 2016, ärende SA.37183 (2015/NN) – Frankrike – Plan France très haut débit (EUT C 68, 3.3.2017, s. 1), där kommissionen godkände statligt stöd för utbyggnad av ett fiberbaserat backhaulnät i områden där det inte fanns något backhaulnät samt i områden där det befintliga backhaulnätet inte hade tillräcklig kapacitet för att tillgodose de förväntade behoven till rimliga priser och villkor för tillträde.

5.2.2.4.1 Detaljerad kartläggning och analys av täckningen

72. Genom en detaljerad kartläggning måste medlemsstaterna identifiera de geografiska områden (målområden) som kan omfattas av ett statligt stödingripande, på grundval av en objektiv beskrivning av prestandan hos befintliga nät eller nät som på ett trovärdigt sätt planeras att byggas ut i ett visst område.
73. När det gäller statligt stöd till utbyggnad av fasta accessnät eller mobila accessnät måste kartläggningen uppfylla följande två kriterier:
- a) Prestandan måste uttryckas åtminstone i form av nedladdningshastigheter och, i relevanta fall, uppladdningshastigheter⁶¹ som är eller kommer att vara tillgängliga för slutanvändare under högrafikförhållanden⁶². Alla flaskhalsar som skulle kunna förhindra att denna prestanda uppnås måste vederbörligen beaktas (till exempel när det gäller backhaul).
  - b) Kartläggningen måste utföras i) för fasta kabelnät på adressnivå och på grundval av lokaler som passeras och ii) för fasta trådlösa accessnät och mobilnät på adressnivå och på grundval av lokaler som passeras eller på grundval av rutnät på högst 100 × 100 meter⁶³.
74. Medlemsstaterna får beakta den bästa praxis för användning av kartläggningsmetoder som beskrivs i bilaga I.
75. När det gäller statligt stöd till utbyggnad av backhaulnät måste medlemsstaterna kartlägga prestanda hos befintliga eller inom den relevanta tidshorisonten trovärdigt planerade backhaulnät. Om nätutbyggnaden samtidigt inbegriper utbyggnad av ett accessnät och det backhaulnät som krävs för att accessnätet ska kunna fungera, krävs ingen separat kartläggning av backhaulnät.
76. Medlemsstaterna måste offentliggöra den metod och de underliggande tekniska kriterier (t.ex. utnyttjandefaktor och cellbelastning) som används för att kartlägga målområdet.
77. Samråd med den nationella regleringsmyndigheten rekommenderas i enlighet med avsnitt 5.2.4.6.

---

⁶¹ Om förekomsten av ett marknadsmisslyckande inte redan kan härledas ur uppgifterna om nedladdningshastighet.

⁶² De offentliga myndigheter som ansvarar för det statliga ingripandet kan också kartlägga andra prestandakriterier för att beskriva nätens prestanda under högrafikförhållanden (t.ex. latens, paketförlust, paketfel, jitter och tillgång till tjänster). Medlemsstaterna får välja att göra detta för att bättre inrikta det statliga ingripandet mot marknadsmisslyckanden och säkerställa en tillräcklig väsentlig förändring.

⁶³ Mindre rutnät (t.ex. 20 × 20 meter) anses vara god praxis för att säkerställa att målområdena är tydligt identifierade.

5.2.2.4.2 Offentligt samråd

78. Medlemsstaterna måste för samråd offentliggöra huvuddragen i det planerade statliga ingripandet och förteckningen över målområden som identifierats genom kartläggningen⁶⁴. Denna information måste göras tillgänglig på en allmänt tillgänglig webbplats⁶⁵ på regional och nationell nivå.
79. Det offentliga samrådet måste inbjuda berörda parter a) att lämna synpunkter på det planerade statliga ingripandet, dess utformning och huvuddrag, och b) att lämna in underbyggd information om befintliga nät eller nät som på ett trovärdigt sätt planeras att byggas ut i målområdet inom den relevanta tidshorisonten⁶⁶.
80. Vid fastställandet av den blivande relevanta tidshorisonten måste medlemsstaterna beakta alla aspekter som rimligen kan förväntas påverka hur lång tid utbyggnaden av det nya nätet tar (nämligen den tid som krävs för urvalsförfarandet, eventuella rättsliga åtgärder och överklaganden, den tid det tar att erhålla ledningsrätter och tillstånd, andra skyldigheter som följer av nationell lagstiftning, tillgång på byggekapalet osv.). Om utbyggnaden av det planerade statligt finansierade nätet (fram till dess att det tas i drift) tar längre tid än beräknat krävs en ny kartläggning och ett nytt offentligt samråd.
81. Oavsett om medlemsstaten kanske redan har samlat in information om framtida investeringsplaner genom kartläggning måste det offentliga samrådet alltid innefatta resultaten av den senaste kartläggningen. Detta är nödvändigt för att minimera eventuell otillbörlig snedvridning av konkurrensen i förhållande till företag som redan tillhandahåller nät eller tjänster i målområdena och aktörer som redan har trovärdiga investeringsplaner för den relevanta tidshorisonten.
82. Det offentliga samrådet måste vara minst 30 dagar. När det offentliga samrådet har löpt ut måste medlemsstaten inom ett år inleda ett konkurrensutsatt urvalsförfarande eller börja genomföra det berörda projektet⁶⁷ enligt en direktinvesteringsmodell. Om medlemsstaten inte inleder ett konkurrensutsatt urvalsförfarande eller genomförandet av det statligt finansierade projektet inom den tidsramen, måste den genomföra ett nytt offentligt samråd innan den kan inleda ett konkurrensutsatt urvalsförfarande eller börja genomföra det statligt finansierade projektet.
83. Samråd med den nationella regleringsmyndigheten om resultaten av det offentliga samrådet rekommenderas⁶⁸.

---

⁶⁴ Denna information måste innefatta en förteckning över målområden på grundval av kartläggning, åtgärdens varaktighet, budget, källor till offentlig finansiering, fastställande av relevant tidshorisont, kriterier för stödberättigande inbegripet kvaliteten på de tjänster som ska tillhandahållas (upp- och nedladdningshastigheter), tröskelvärden för ingripande och planerade tillträdeskrav samt planerad prissättning eller prissättningsmetod i grossistledet. Ett offentligt samråd kan också omfatta frågor till berörda parter om vilka accessprodukter i grossistledet som de skulle vilja bli erbjudna på ett nyskapat statligt finansierat nät.

⁶⁵ Ett direkt samråd med leverantörer eller andra berörda parter uppfyller inte kraven på ett offentligt samråd, som av rättssäkerhetsskäl måste garantera öppenhet och transparens gentemot alla potentiellt berörda parter.

⁶⁶ Resultaten av ett offentligt samråd är endast giltiga för den relevanta tidshorisont som anges i det offentliga samrådet. Ett genomförande av åtgärden efter den tidpunkten kräver åtminstone en ny kartläggning och ett nytt offentligt samråd.

⁶⁷ Detta inbegriper individuella stöd inom ramen för en statlig stödordning.

⁶⁸ En liknande mekanism anges i artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972.

5.2.2.4.3 Bästa praxis: bedömning av privata investeringsplaner under det offentliga samrådet

84. Det finns en risk för att en berörd parts blotta ”anmälan av intresse” för framtida privata investeringsplaner i målområdet i ett offentligt samråd skulle kunna fördröja utbyggnaden av bredbandsnät, om den privata investeringen i fråga därefter inte äger rum samtidigt som det statliga ingripandet har hejdats.
85. För att minska risken för att det statliga ingripandet förhindras på grundval av framtida investeringsplaner som inte förverkligas, får medlemsstaterna besluta att begära att relevanta berörda parter lägger fram bevisning för att deras investeringsplaner är trovärdiga, inom en tidsram som är lämplig och står i proportion till den begärda informationsnivån⁶⁹. Denna bevisning kan till exempel inkludera en detaljerad utbyggnadsplan med delmål (t.ex. för varje sexmånadersperiod), som visar att investeringen kommer att slutföras inom den relevanta tidshorisonten och kommer att säkerställa liknande prestanda som det planerade statligt finansierade nätet.
86. För att bedöma trovärdigheten vad gäller den angivna prestandan och täckningen får medlemsstaterna använda samma kriterier som använts för att bedöma de befintliga nätens prestanda, när detta är rimligt och lämpligt.
87. Vid bedömningen av framtida investeringsplaners trovärdighet får medlemsstaterna särskilt beakta följande kriterier:
  - a) Huruvida den berörda parten har lämnat in en projektrelaterad affärsplan som beaktar lämpliga kriterier när det gäller t.ex. tidsram, budget, plats för de lokaler som man inriktar sig på, kvaliteten på de tjänster som ska tillhandahållas, typ av nät och teknik som ska byggas ut och användningsgrad.
  - b) Huruvida den berörda parten har lämnat in en trovärdig projektplan på hög nivå som tar vederbörlig hänsyn till större projektdelmål, såsom administrativa förfaranden och tillstånd (inklusive ledningsrätter, miljötillstånd, skydds- och säkerhetsbestämmelser), bygg- och anläggningsarbeten, färdigställande av nätet, idrifttagande och tillhandahållande av tjänster till slutanvändare.
  - c) Huruvida företagets storlek är lämplig i förhållande till investeringens storlek.
  - d) Den berörda partens tidigare resultat i jämförbara projekt.
  - e) Om nödvändigt och lämpligt, geografiska koordinater för de viktigaste delarna av det planerade nätet (basstationer, points of presence (POP) osv.).
88. Om en medlemsstat anser att de privata investeringsplanerna är trovärdiga får den besluta att inbjuda de berörda parterna att underteckna åtagandeavtal, som kan inbegripa skyldigheter att rapportera om framstegen med deras angivna delmål.

---

⁶⁹ Medlemsstaterna får av effektivitetsskäl ta med en sådan begäran direkt i det offentliga samrådet. Alternativt får medlemsstaterna, som en del av bedömningen av resultaten av det offentliga samrådet, begära ytterligare information när vissa planer som lämnats av berörda parter kanske kan betraktas som blott en ”anmälan av intresse”.

89. Det är de berörda parternas ansvar att lämna meningsfull information i enlighet med relevanta unionsbestämmelser⁷⁰ eller nationella bestämmelser.
90. Medlemsstaten bör samråda med den nationella regleringsmyndigheten om sin bedömning av de framtida investeringsplanernas trovärdighet⁷¹.
91. Medlemsstaterna bör meddela resultaten av och skälen till sin bedömning till alla berörda parter som lämnat information om sina privata investeringsplaner.

5.2.2.4.4 Bästa praxis: efterhandsövervakning av genomförandet av privata investeringsplaner

92. Om medlemsstaten anser att de inlämnade privata investeringsplanerna är trovärdiga och motsvarande område följaktligen har avlägsnats från det statliga ingripandet, får medlemsstaten besluta att kräva att de aktörer som har lämnat in planerna regelbundet rapporterar om uppfyllandet av delmålen för utbyggnaden av nätet och för tillhandahållandet av tjänster.
93. Om medlemsstaten upptäcker avvikelser från den inlämnade planen som tyder på att projektet inte kommer att förverkligas eller har tillräckliga skäl att betvivla att investeringen kommer att slutföras enligt vad som angivits, får medlemsstaten besluta att kräva att berörda aktörer lämnar ytterligare information som visar den angivna investeringens fortsatta trovärdighet.
94. Om medlemsstaten hyser betydande tvivel om huruvida investeringen kommer att slutföras på angivet sätt får den när som helst under den relevanta tidshorisonten besluta att inkludera de områden som berörs av investeringen i ett nytt offentligt samråd, i syfte att kontrollera om de kan komma i fråga för ett statligt ingripande.

5.2.3 Stödets lämplighet som politiskt instrument

95. Medlemsstaten måste visa att stödet är lämpligt för att avhjälpa det konstaterade marknadsmisslyckandet och uppnå de syften som eftersträvas med stödet. Statligt stöd är inte lämpligt om samma resultat kan uppnås genom andra mindre snedvridande åtgärder.
96. Statligt stöd är inte det enda politiska instrument som står till medlemsstaternas förfogande för att främja investeringar i utbyggnaden av bredbandsnät. Medlemsstaterna kan använda andra mindre snedvridande sätt, såsom administrativa och regleringsmässiga åtgärder eller marknadsbaserade instrument.
97. För att stödet ska vara lämpligt måste de statligt finansierade fasta och mobila näten ge betydligt bättre egenskaper jämfört med befintliga nät. Statligt finansierade fasta och mobila nät bör därför säkerställa en väsentlig förändring. En väsentlig förändring säkerställs om följande villkor uppfylls till följd av det statliga ingripandet:
a) utbyggnaden av statligt finansierade fasta eller mobila nät utgör en betydande ny

---

⁷⁰ Till exempel i enlighet med artikel 29 i direktiv (EU) 2018/1972.

⁷¹ En liknande mekanism anges i artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972.

investering⁷² och b) det statligt finansierade nätet ger betydande nya möjligheter på marknaden i fråga om tillgång, kapacitet, hastigheter⁷³ och konkurrens när det gäller bredbandstjänster.

98. Det statligt finansierade nätets prestanda måste jämföras med det eller de befintliga nätens bästa prestanda. Trovärdiga investeringsplaner måste beaktas vid bedömningen av den väsentliga förändringen enbart om de i sig skulle ge liknande prestanda i målområdena som det planerade statligt finansierade nätet inom den relevanta tidshorisonten.

5.2.3.1 Väsentlig förändring – Fasta accessnät

99. När det gäller statligt stöd till fasta accessnät bedöms förekomsten av en väsentlig förändring på grundval av en åtskillnad mellan olika typer av målområden, beroende på förekomsten av fasta ultrasnabba nät.

5.2.3.1.1 Vita och grå områden

100. Vita områden är områden där inget fast ultrasnabbt nät finns eller planeras på ett trovärdigt sätt inom den relevanta tidshorisonten.
101. Grå områden är områden där enbart ett fast ultrasnabbt nät finns eller planeras på ett trovärdigt sätt inom den relevanta tidshorisonten.
102. För att uppnå en väsentlig förändring i vita och grå områden måste statliga ingripanden både
- a) uppnå minst en tre gånger snabbare nedladdningshastighet jämfört med det befintliga nätet, och
  - b) utgöra en betydande ny infrastrukturinvestering som medför betydande nya möjligheter på marknaden⁷⁴.

5.2.3.1.2 Blandade områden (vita och grå)

103. I princip bör det planerade ingripandet utformas så att hela målområdet är antingen vitt eller grått.

---

⁷² När det gäller fasta nät bör exempelvis marginalinvesteringar som endast avser uppgradering av de aktiva komponenterna i nätet inte anses berättiga till statligt stöd. Även om viss teknik för att förbättra kopparledningsnätet (t.ex. vektorisering) skulle kunna öka möjligheterna i befintliga nät kanske tekniken i fråga inte kräver några betydande investeringar i nya nät och bör därför inte anses berättiga till statligt stöd. När det gäller mobilnät kan medlemsstaterna under vissa omständigheter visa att investeringar i aktiv utrustning kan spela en viktig roll och att offentligt stöd kan vara motiverat, om investeringen inte endast består av stegvisa uppgraderingar utan utgör en integrerad del av en betydande ny investering i nätet, förutsatt att alla villkor för förenlighet är uppfyllda. Se t.ex. kommissionens beslut C(2021) 9538 av den 10 januari 2022, ärende SA.57216 – Mobile coverage in rural areas in Galicia (EUT C 46, 28.1.2022, s. 1).

⁷³ Det subventionerade nätet måste tillhandahålla tjänster med den hastighet som krävs för att uppfylla kravet på en väsentlig förändring. Operatörer av ett subventionerat nät kan dock, utöver den hastighet som krävs för att uppfylla kravet på en väsentlig förändring, även erbjuda tjänster av lägre kvalitet.

⁷⁴ Detta är till exempel fallet när det nya nätet avsevärt utvidgar fibern från stamnätet till nätets periferi, exempelvis genom i) utbyggnad av fiber till basstationer för att stödja utbyggnaden av fasta trådlösa accessnät, ii) utbyggnad av fiber till kopplingskåp där dessa inte tidigare var anslutna till ett fibernät och iii) ökning av fibern i kabelnät (läggande av fiber närmare kunderna).

104. När det inte är motiverat att skilja mellan vita och grå områden får medlemsstaterna dock av effektivitetsskäl välja målområden som är delvis vita och delvis grå. I sådana områden, där vissa slutanvändare redan betjänas av ett fast ultrasnabbt nät (eller kommer att bli betjänade inom den relevanta tidshorisonten), måste medlemsstaten säkerställa att det statliga ingripandet inte leder till en otillbörlig snedvridning av konkurrensen i förhållande till det befintliga nätet.
105. En lämplig lösning kan vara att tillåta en begränsad överetablering utöver det befintliga fasta ultrasnabba nätet som kopplar samman slutanvändare i det gråa område som ingår i det blandade området. I sådana situationer kan hela målområdet betraktas som vitt vid bedömningen av det statliga ingripandet, förutsatt att medlemsstaten visar att följande villkor är uppfyllda:
- a) överetableringen leder inte till otillbörlig snedvridning av konkurrensen, på grundval av resultaten av ett offentligt samråd,
  - b) överetableringen är begränsad till högst 10 % av alla lokaler i målområdet,
  - c) de krav på väsentlig förändring som anges i avsnitt 5.2.3.1.1 för vita områden är uppfyllda och det statligt finansierade nätet erbjuder betydligt bättre tjänster än de som finns tillgängliga i den grå delen av det blandade området. De krav på väsentlig förändring som anges i avsnitt 5.2.3.1.1 för grå områden behöver inte uppfyllas.
106. Kommissionen kommer från fall till fall att bedöma om ingripanden i blandade områden är lämpliga.

5.2.3.1.3 Svarta områden

107. Svarta områden är områden där minst två fasta ultrasnabba nät finns eller planeras på ett trovärdigt sätt inom den relevanta tidshorisonten.
108. Under förutsättning att det statliga ingripandet uppfyller villkoren i avsnitt 5.2.2.1 måste det statligt finansierade nätet uppfylla följande kriterier:
- a) det uppnår minst en tre gånger snabbare nedladdningshastighet jämfört med det befintliga nätet,
  - b) det uppnår en nedladdningshastighet på minst 1 Gbit/s och en uppladdningshastighet på minst 150 Mbit/s, och
  - c) det utgör en betydande ny infrastrukturinvestering som medför betydande nya möjligheter på marknaden⁷⁵.

---

⁷⁵

Se fotnot 68.

5.2.3.2 Väsentlig förändring – Mobila accessnät

109. Ett statligt finansierat mobilnät måste säkerställa en väsentlig förändring i fråga om tillgång till mobila tjänster, kapacitet, hastigheter och konkurrens som kan främja införandet av nya innovativa tjänster⁷⁶.
110. Som anges i avsnitt 2.3.2 sker övergången till varje ny IMT-standard i allmänhet stegvis. Mellan två på varandra följande hela IMT-standarder finns det stegvisa hybridssystem som vanligtvis har bättre prestanda än sina föregångare. Exempelvis var 4G-LTE-cellulära kommunikationssystem bättre än 4G i flera avseenden och fristående 5G har bättre prestanda än icke-fristående 5G. På liknande sätt har varje ny IMT-standard gett nya möjligheter⁷⁷. Alla IMT-standarder tillhandahåller mobila samtalstjänster, men endast de nyaste IMT-standarderna kan tillhandahålla högpresterande mobila bredbandstjänster, inbegripet lägre latens och större överföringskapacitet.
111. Eftersom tillhandahållandet av nya möjligheter förutsätter ökad kapacitet kräver nya IMT-standarder nya frekvenser. Eftersom frekvenser är en knapp resurs tilldelas frekvenser för tillhandahållande av mobila tjänster i unionen på grundval av en auktion eller ett annat konkurrensutsatt urvalsförfarande och är avgiftsbelagda. När en ny IMT-standard genomförs som ett resultat av spektrumtilldelningsprocessen kan det förväntas att mobila nät som använder denna teknik kommer att ge betydande nya möjligheter jämfört med de befintliga mobilnäten. Leverantörer av mobila tjänster godtar bara betydande initialkostnader för att få nya nyttjanderätter till spektrum som stöder en ny IMT-standard om de förväntar sig att denna nya IMT-standard kommer att erbjuda överlägsna möjligheter som skulle ge dem avkastning på sådana investeringar över tiden. På denna grundval har kommissionen godtagit att 4G-nätens ytterligare egenskaper jämfört med tidigare generationer innebär en väsentlig förändring⁷⁸. På liknande sätt har 5G-nät, särskilt fristående 5G-nät, i allmänhet ytterligare funktionella möjligheter, såsom ultralåg latens, hög tillförlitlighet och möjlighet att reservera en del av nätet för en viss användning och garantera en viss kvalitet på tjänsterna. Dessa egenskaper gör det möjligt för 5G-nät, särskilt fristående 5G-nät, att stödja nya tjänster (t.ex. hälsoövervaknings- och nödtjänster, realtidskontroll av fabriksmaskiner, smarta nät för förvaltning av förnybar energi, uppkopplad och automatiserad mobilitet, exakt feldetektering och snabba ingripanden), vilket säkerställer en väsentlig förändring jämfört med tidigare mobila generationer. Nästa generations mobila teknik (t.ex. 6G) förväntas ge ytterligare förbättrade möjligheter i framtiden.

5.2.3.3 Väsentlig förändring – Backhaulnät

112. Ett statligt finansierat backhaulnät måste säkerställa en väsentlig förändring jämfört med det eller de befintliga näten. En väsentlig förändring säkerställs om det, till följd av det statliga ingripandet, finansierade backhaulnätet utgör en betydande investering i backhaulinfrastruktur och i tillräcklig mån tillgodoser de ökande behoven hos fasta eller mobila accessnät. Detta kan vara fallet om det statligt finansierade backhaulnätet,

⁷⁶ Detta kan inbegripa tillhandahållandet av nya tjänster som inte skulle ha varit möjliga utan det statliga ingripandet, t.ex. uppkopplad och automatiserad mobilitet.

⁷⁷ Se även fotnot 27.

⁷⁸ Se t.ex. kommissionens beslut C(2020) 8939 final av den 16 december 2020, ärende SA.54684 – Tyskland – High-capacity mobile infrastructure roll-out in Brandenburg (EUT C 60, 19.2.2021, s. 2).

i motsats till det eller de befintliga näten, baseras på fiber eller någon annan teknik som kan ge samma prestandanivå som fiber. Om det eller de befintliga näten baseras på fiber eller annan teknik med liknande prestanda kan en väsentlig förändring uppnås genom exempelvis en lämplig dimensionering av backhaulkapaciteten, beroende på den specifika utvecklingen i målområdena.

113. Om ett statligt ingripande omfattar både backhaulnät och accessnät (fasta eller mobila) måste backhaulnätet dimensioneras så att det kan tillgodose accessnätens behov.
114. Medlemsstaten bör välja de lämpligaste teknikerna, i enlighet med principen om teknikneutralitet och med beaktande av målområdenas egenskaper och behov, särskilt när fiberbaserade nät eller nät med liknande prestanda inte är tekniskt eller ekonomiskt bärkraftiga.

5.2.4 Stödets proportionalitet

115. Medlemsstaterna måste visa att stödet står i proportion till det problem som ska lösas. De måste i huvudsak visa att samma förändring av beteendet inte skulle uppnås med mindre stöd och färre snedvridningar. Ett stöd anses vara proportionerligt om stödbeloppet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt och om de potentiella snedvridningarna av konkurrensen minimeras, i enlighet med de principer som anges i detta avsnitt.

5.2.4.1 Konkurrensutsatt urvalsförfarande

116. Ett statligt stöd anses vara proportionerligt om dess belopp är begränsat till det minimum som krävs för att den understödda ekonomiska verksamheten ska äga rum.
117. Utan att det påverkar tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling måste stödet beviljas på grundval av ett öppet, transparent och icke-diskriminerande konkurrensutsatt urvalsförfarande, i linje med principerna för offentlig upphandling⁷⁹. Stödet måste också respektera principen om teknikneutralitet enligt avsnitt 5.2.4.2.
118. Statligt stöd anses vara proportionerligt och begränsat till det minimibelopp som krävs, om det beviljas genom ett konkurrensutsatt urvalsförfarande som lockar ett tillräckligt antal deltagare. Om antalet deltagare eller antalet godtagbara anbud inte är tillräckligt måste medlemsstaten ge en oberoende revisor i uppdrag att bedöma det vinnande anbudet (inklusive kostnadsberäkningar).
119. Olika förfaranden kan vara lämpliga beroende på omständigheterna. För exempelvis ingripanden med hög teknisk komplexitet får medlemsstaterna välja att inleda ett förfarande för konkurrenspräglad dialog med potentiella anbudsgivare i syfte att säkerställa den lämpligaste utformningen av ingripandet.
120. Medlemsstaten måste säkerställa att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet⁸⁰ väljs. För detta ändamål måste medlemsstaten fastställa objektiva, transparenta och

---

⁷⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1).

⁸⁰ I linje med principerna för offentlig upphandling.

icke-diskriminerande kvalitativa tilldelningskriterier och i förväg ange den relativa viktningen för varje kriterium.

121. Kvalitativa tilldelningskriterier kan bland annat omfatta nätets prestanda (inbegripet dess säkerhet), geografisk täckning, hur framtidssäkrad den tekniska metoden är, den föreslagna lösningens inverkan på konkurrensen (inklusive villkor och prissättning för tillträde i grossistledet)⁸¹ och den totala ägandekostnaden⁸².
122. Medlemsstaterna kan överväga att bevilja ytterligare prioritetspoäng för kriterier som rör nätets klimat- respektive miljöprestanda⁸³ när det gäller dess klimatneutralitetsegenskaper, inbegripet dess koldioxidavtryck, och nätets inverkan på huvudkomponenterna i naturkapitalet, dvs. luft, vatten, mark och biologisk mångfald. Medlemsstaterna kan också ålägga den valda anbudsgivaren att genomföra proportionerliga begränsande åtgärder om nätet kan påverka miljön negativt.
123. Om stödet beviljas, utan ett konkurrensutsatt urvalsförfarande, en offentlig myndighet som bygger ut och förvaltar ett bredbandsnät i grossistledet⁸⁴ direkt, eller genom en intern enhet (direktinvesteringsmodell), måste medlemsstaten på liknande sätt motivera sitt val av nätlösning och teknisk lösning⁸⁵.
124. Varje koncession eller annat uppdrag från en sådan offentlig myndighet eller intern enhet till en tredje part att utforma, bygga eller driva nätet måste tilldelas genom ett öppet, transparent och icke-diskriminerande konkurrensutsatt urvalsförfarande. Förfarandet måste vara förenligt med principerna för offentlig upphandling, baseras på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och respektera principen om teknikneutralitet, utan att det påverkar tillämpliga regler för offentlig upphandling.

5.2.4.2 Teknikneutralitet

125. Principen om teknikneutralitet kräver att statliga ingripanden inte får gynna eller utesluta någon särskild teknik, vare sig vid urvalet av stödmottagare eller vid tillhandahållandet av tillträde i grossistledet. Eftersom det finns olika tekniska lösningar bör ett anbuds-förfarande inte gynna eller utesluta någon särskild teknik eller

---

⁸¹ Exempelvis bör nättopologier som möjliggör ett faktiskt och fullständigt tillträde till accessnätet i princip få fler prioritetspoäng.

⁸² Den totala ägandekostnaden beaktas exempelvis av företag när de överväger att investera i tillgångar. Den totala ägandekostnaden omfattar såväl den initiala investeringen som alla direkta och indirekta kostnader på lång sikt. Även om det är lätt att fastställa storleken på den initiala investeringen försöker företagen oftast analysera alla potentiella kostnader som de kommer att ådra sig för att förvalta och underhålla tillgången under dess livslängd, vilket i hög grad kan påverka investeringsbeslutet.

⁸³ T.ex. investeringens energiförbrukning eller livscykel med utgångspunkt i kriterierna enligt ”principen orsaka inte betydande skada”, som infördes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13).

⁸⁴ Stödmottagaren kan tillåtas att tillhandahålla slutkundstjänster som ”sista utvägen-slutkundsleverantör” om marknaden inte säkerställer tillhandahållandet av sådana tjänster. Se kommissionens beslut C(2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 (2019/N) – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2020, s. 1).

⁸⁵ Se kommissionens beslut C(2018) 6613 final av den 12 oktober 2018, ärende SA.49614 (2018/N) – Litauen – Development of Next Generation Access Infrastructure – RAIN 3 (EUT C 424, 23.11.2018, s. 8), kommissionens beslut C(2016) 3931 final av den 30 juni 2016, ärende SA.41647 – Italien – Strategia Banda Ultralarga (EUT C 258, 15.7.2016, s. 4) och kommissionens beslut C(2019) 6098 final av den 20 augusti 2019, ärende SA.52224 – Österrike – Broadband project in Carinthia (EUT C 381, 8.11.2019, s. 7).

nätplattform. Anbudsgivarna bör kunna föreslå att de begärda tjänsterna tillhandahålls med användning av eller genom en kombination av de tekniker de anser vara lämpligast. Detta påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att före förfarandet fastställa önskad prestanda, inbegripet nätens energieffektivitet, och att bevilja prioritetspoäng till den lämpligaste tekniska lösningen eller mixen av tekniska lösningar på grundval av objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier, i enlighet med avsnitt 5.2.4.1. Ett statligt finansierat nät måste möjliggöra tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor för alla accessökande, oavsett vilken teknik som används.

5.2.4.3 Användning av befintlig infrastruktur

126. En användning av befintlig infrastruktur är en av de viktigaste faktorer som kan bidra till att minska kostnaden för utbyggnad av ett nytt bredbandsnät och begränsa miljöpåverkan.
127. Medlemsstaterna bör uppmuntra företag som önskar delta i ett konkurrensutsatt urvalsförfarande att använda tillgänglig befintlig infrastruktur. Medlemsstaterna bör också uppmuntra dessa företag att lämna detaljerad information om befintlig infrastruktur som de äger eller kontrollerar⁸⁶ inom det planerade insatsområdet. Denna information bör lämnas i god tid så att den kan beaktas vid utarbetandet av anbud. När det är proportionerligt och med beaktande av bland annat insatsområdets storlek, den utsträckning i vilken informationen är klar och den tillgängliga tiden, bör medlemsstaterna göra inlämnandet av denna information till ett villkor för deltagande i urvalsförfarandet⁸⁷. Informationen kan inbegripa i synnerhet a) infrastrukturens lokalisering och sträckning, b) dess typ och nuvarande användning, c) en kontaktpunkt och d) villkoren, om de är tillgängliga⁸⁸, för dess användning.
128. Medlemsstaterna måste tillgängliggöra all information som står till deras förfogande⁸⁹ om befintlig infrastruktur som skulle kunna användas för utbyggnad av bredbandsnät i insatsområdet. Medlemsstaterna uppmuntras att använda den centrala informationspunkt som inrättats i enlighet med artikel 4.2 i direktiv 2014/61/EU.

5.2.4.4 Tillträde i grossistledet

129. Faktiska tillträden i grossistledet för tredje parter till de finansierade näten är ett oumbärligt villkor för alla statliga stödåtgärder. Särskilt gäller att tillträde i

⁸⁶ Infrastruktur till vilken de har rätt att bevilja tredje part tillträde.

⁸⁷ Se kommissionens beslut i ärende SA. 40720 (2016/N) – National Broadband Scheme for the UK for 2016-2020 (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2) (skälen 115 och 116), där Förenade kungarikets myndigheter hade krävt att alla anbudsgivare skulle underteckna en uppförandekod. Uppförandekoden innefattade standarder för i) detaljnivån på den information som skulle lämnas, ii) de tidsramar inom vilka informationen skulle lämnas, iii) godtagbara villkor i ett sekretessavtal och iv) skyldigheter att göra infrastrukturen tillgänglig för användning i andra anbud. Anbudsgivare som inte uppfyllde villkoren i uppförandekoden skulle uteslutas från upphandlingen.

⁸⁸ Detta kan särskilt vara fallet när sådana villkor redan finns till följd av krav från nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter enligt direktiv (EU) 2018/1972, när tillträde föreskrivs i ett tidigare beslut om statligt stöd eller när ett kommersiellt erbjudande rörande grossistledet finns tillgängligt.

⁸⁹ Tillträdet till denna information kan vara begränsat i enlighet med tillämpliga regler. Till exempel kan tillträdet till information om fysisk infrastruktur enligt direktiv 2014/61/EU begränsas av skäl som rör nätens säkerhet och integritet, nationell säkerhet, folkhälsa, allmän säkerhet, konfidentialitet eller affärshemligheter.

grossistledet gör det möjligt för tredjepartsföretag att konkurrera med den valda anbudsgivaren, och ökar därigenom urvalet och stärker konkurrensen i de områden som omfattas av åtgärden. Tillträde i grossistledet gör det också möjligt att undvika att det bildas regionala tjänstemonopol. Genom att möjliggöra konkurrens i målområdet säkerställer det också utvecklingen av marknaden i detta område på längre sikt. Detta tillträde är inte beroende av någon föregående marknadsanalys i den mening som avses i kapitel III i direktiv (EU) 2018/1972. Den typ av skyldigheter rörande tillträde i grossistledet som åläggs ett statligt finansierat nät bör emellertid beakta de skyldigheter rörande tillträde som fastställs inom ramen för sektorsspecifika bestämmelser. Eftersom stödmottagarna inte bara använder sina egna medel utan även offentliga medel för att bygga ut nätet, bör de dock tillhandahålla ett större utbud av accessprodukter i grossistledet än det som de nationella regleringsmyndigheterna ålägger företag som har betydande marknadsstyrka. Sådant tillträde i grossistledet bör beviljas så tidigt som möjligt innan de relevanta tjänsterna börjar tillhandahållas och, om nätoperatören också avser att tillhandahålla slutkundstjänster, minst sex månader före lanseringen av dessa slutkundstjänster.

130. Det statligt finansierade nätet måste erbjuda företag ett effektivt tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. Detta kan innebära uppgradering av och ökad kapacitet hos befintlig infrastruktur vid behov och utbyggnad av tillräcklig ny infrastruktur (t.ex. ledningar som är tillräckligt stora för att tillgodose ett tillräckligt antal nät och olika nättopologier)⁹⁰.
131. Medlemsstaterna måste ange villkoren och priserna för accessprodukter i grossistledet i dokumentationen för det konkurrensutsatta urvalsförfarandet och offentliggöra denna information på en övergripande webbplats på nationell eller regional nivå. Allmänheten bör ha rätt att få tillgång till webbplatsen utan begränsningar, inklusive i fråga om förhandsregistrering av användare.
132. För att göra tillträdet i grossistledet effektivt och göra det möjligt för den accessökande att tillhandahålla sina tjänster måste tillträde i grossistledet även beviljas till delar av nätet som inte har finansierats av staten eller som eventuellt inte har byggts ut av stödmottagaren⁹¹.

5.2.4.4.1 Villkor för tillträde i grossistledet

133. Effektivt tillträde i grossistledet måste beviljas för minst tio år för alla aktiva produkter utom virtuellt separat tillträde till accessnätet (*virtual unbundled access*) (VULA).

⁹⁰ Beroende på vilken typ av ingripande det rör sig om kan detta omfatta följande: tillräckligt stora ledningar, tillräckligt antal svartfibrer, typ och uppgradering av stolpar, master och torn, typ av och storlek på kopplingsskåp för att möjliggöra effektivt tillträde osv. Se kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket – Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2) och kommissionens beslut C(2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 (2019/N) – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2020, s. 1).

⁹¹ Effektivt tillträde innebär till exempel att adekvat tillträde i grossistledet till aktiv utrustning beviljas även om endast infrastruktur finansieras.

134. Ett tillträde baserat på VULA måste beviljas för en period som motsvarar livslängden hos den infrastruktur som VULA är ett substitut för⁹².
135. Tillträde till ny infrastruktur (t.ex. ledningar, stolpar, kopplingsskåp eller svartfiber) måste beviljas för det berörda nätelementets livslängd⁹³. Om statligt stöd beviljas för ny infrastruktur måste infrastrukturen vara tillräckligt stor för att tillgodose de accessökandes nuvarande och framtida efterfrågan⁹⁴. Detta kompletterar och påverkar inte de krav som kan åläggas av den nationella regleringsmyndigheten.
136. Medlemsstaterna måste samråda med de nationella regleringsmyndigheterna om accessprodukter i grossistledet, villkor och prissättning. De nationella regleringsmyndigheterna uppmuntras att ge vägledning i enlighet med avsnitt 5.2.4.6.
137. Samma tillträdesvillkor måste gälla för hela det statligt finansierade nätet, även de delar av nätet där befintlig infrastruktur har använts. Skyldigheterna rörande tillträde måste genomdrivas oberoende av eventuella ändringar som gäller ägandet, ledningen eller driften av det statligt finansierade nätet.
138. Om de använder egna medel får stödmottagare eller accessökande som ansluter sig till det statligt finansierade nätet besluta att utvidga sina nät till angränsande områden utanför målområdet. Accessökande får genomföra sådana utvidgningar på grundval av skyldigheterna rörande tillträde i grossistledet. Om accessökande inte är knutna till stödmottagaren finns det inga restriktioner för sådana utvidgningar till angränsande områden. Accessökande anses inte vara knutna till stödmottagare om de inte ingår i samma koncern och om respektive part inte har ägarintressen i det andra företaget. Utvidgningar från stödmottagarnas sida kan tillåtas med förbehåll för följande kumulativa skyddsåtgärder:
- a) Vid genomförandet av det offentliga samrådet (se avsnitt 5.2.2.4.2) måste medlemsstaten ange att privata utvidgningar är tillåtna i ett senare skede och lämna meningsfull information om sådana utvidgningars potentiella täckning.
  - b) Utvidgningar till angränsande områden får först genomföras två år efter det att det statligt finansierade nätet tas i drift, om någon av följande situationer uppstår:
    - i) Vid det offentliga samrådet visar berörda parter att den planerade utvidgningen skulle riskera att komma in i ett angränsande område som redan betjänas av minst två oberoende nät som erbjuder hastigheter som är jämförbara med dem i det statligt finansierade nätet.

---

⁹² Eftersom VULA i detta särskilda fall är ett substitut för fysiskt tillträde till ny infrastruktur gäller samma regler som för ny infrastruktur.

⁹³ Se kommissionens beslut C(2019) 8069 final av den 15 november 2019, ärende SA.54472 (2019/N) – Irland – National Broadband Plan (EUT C 7, 10.1.2020, s. 1). Om stödmottagaren beslutar att uppgradera eller ersätta infrastrukturen innan den understödda infrastrukturens livslängd löper ut, måste stödmottagaren fortsätta att ge tillträde till den nya infrastrukturen under hela den period som planerats för den ursprungliga infrastrukturen.

⁹⁴ Exempelvis och beroende på nätets särdrag, om nya ledningar byggs för att hysa fiber bör de kunna hysa minst tre oberoende fiberkablar som var och en hyser flera fibrer och därför kan betjäna flera företag. Om befintlig infrastruktur har kapacitetsbegränsningar och inte kan ge tillträde till minst tre oberoende fiberkablar, bör operatören av det statligt finansierade nätet göra minst 50 % av kapaciteten (särskilt svartfiber) tillgänglig för accessökande, baserat på principen ”först till kvarn”.

- ii) I det angränsande området finns det minst ett nät med hastigheter som är jämförbara med hastigheterna i det statligt finansierade nätet och som tagits i drift mindre än fem år före det statligt finansierade nätet togs i drift⁹⁵.

139. Om resultaten av det offentliga samrådet visar att det finns risk för andra betydande snedvridningar av konkurrensen, måste utvidgningar från stödmottagarens sida förbjudas.

5.2.4.4.2 Accessprodukter i grossistledet

5.2.4.4.2.1 Fasta accessnät som byggs ut i vita områden

140. Det statligt finansierade nätet måste tillhandahålla åtminstone bitströmstillträde och tillgång till svartfiber och infrastruktur, inbegripet kopplingsskåp, stolpar, master, torn och ledningar.

141. Dessutom måste medlemsstaterna säkerställa att det statligt finansierade nätet åtminstone tillhandahåller antingen fysiskt tillträde eller VULA. För att en VULA-produkt ska anses lämplig som en accessprodukt i grossistledet måste den godkännas i förväg av den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet.

5.2.4.4.2.2 Fasta accessnät som byggs ut i grå och svarta områden

142. Det statligt finansierade nätet måste tillhandahålla minst a) de accessprodukter i grossistledet som avses i punkt 140 och b) fysiskt tillträde.

143. Medlemsstaterna kan anse det lämpligt att inte kräva tillhandahållande av fysiskt tillträde utan i stället kräva tillhandahållande av VULA. I det fallet måste medlemsstaterna ange sin avsikt att bevilja ett undantag från skyldigheten att tillhandahålla fysiskt tillträde och ange skälen för detta val i det offentliga samrådet. Medlemsstaterna måste visa att det faktum att tillhandahållandet av fysiskt tillträde ersätts med tillhandahållandet av VULA inte riskerar att snedvrider konkurrensen på ett otillbörligt sätt, med beaktande av resultatet av det offentliga samrådet och särdragen på marknaden och hos det berörda området⁹⁶. På grundval av detta kommer kommissionen att bedöma om tillhandahållandet av VULA, i stället för fysiskt tillträde, säkerställer att stödet är proportionerligt.

5.2.4.4.2.3 Mobila accessnät

144. Det statligt finansierade nätet måste tillhandahålla en rimlig uppsättning accessprodukter i grossistledet, med hänsyn till marknadens särdrag, för att säkerställa ett effektivt tillträde till det subventionerade nätet. Detta omfattar åtminstone roaming och tillträde till stolpar, master, torn och ledningar. Så snart de blir tillgängliga måste

---

⁹⁵ Dessa regler gäller också för anslutningar till statligt finansierade backhaulnät eller för statligt finansierade mobilnät som senare används för tillhandahållandet av fasta trådlösa accesstjänster i områden som redan täcks av ett fast nät.

⁹⁶ Sådana särdrag kan avse den tillämpliga förhandsregleringen på marknaderna för elektronisk kommunikation, de nuvarande marknadsoperatörernas affärsmodell (enbart leverantörer i grossistledet eller vertikalt integrerade leverantörer av bredbandstjänster), storleken på det statliga stödprojektet, användningen av fysiskt tillträde i den berörda medlemsstaten osv.

det statligt finansierade nätet tillhandahålla de accessprodukter som krävs för att utnyttja de mer avancerade egenskaperna⁹⁷ hos mobilnät, såsom 5G och framtida generationer av mobilnät⁹⁸.

5.2.4.4.2.4 Backhaulnät

145. Det statligt finansierade nätet måste säkerställa minst en aktiv tjänst och tillträde till stolpar, master, torn, ledningar och svartfiber.
146. Medlemsstaterna måste planera utbyggnaden av tillräcklig kapacitet för ny infrastruktur (t.ex. ledningar som är tillräckligt stora för att möjliggöra utbyggnad av fiber för att tillgodose de förväntade behoven hos alla accessökande), om det krävs för att säkerställa ett effektivt tillträde på rättvisa och icke-diskriminerande villkor.

5.2.4.4.3 Tillträde i grossistledet på grundval av rimlig efterfrågan

147. Genom undantag från de villkor som anges i avsnitt 5.2.4.4.2 får medlemsstaterna begränsa tillhandahållandet av vissa accessprodukter i grossistledet till fall av rimlig efterfrågan från en accessökande, om tillhandahållandet av sådana produkter skulle öka investeringskostnaderna på ett oproportionerligt sätt utan att ge betydande fördelar i form av ökad konkurrens.
148. För att kommissionen ska kunna godkänna ett sådant undantag måste medlemsstaterna lämna en motivering grundad på det specifika ingripandets egenskaper. Motiveringen bör baseras på väl motiverade och objektiva kriterier, såsom låg befolkningstäthet i de berörda områdena, målområdets storlek eller stödmottagarnas storlek⁹⁹. För varje accessprodukt som inte kommer att tillhandahållas måste medlemsstaten visa att tillhandahållandet av denna produkt skulle medföra en oproportionerlig kostnadsökning för ingripandet, på grundval av detaljerade och objektiva kostnadsberäkningar.
149. En accessökandes efterfrågan anses rimlig om a) denne inger en affärsplan som motiverar en utveckling av produkten i det statligt finansierade nätet, och b) ingen

---

⁹⁷ T.ex. Moran (Multi-Operator-Access-Network), MOCN (Multi-Operator Core Network) och nätverksskivning.

⁹⁸ Vid beviljandet av stöd måste medlemsstaterna säkerställa att master och torn kan garantera ett sådant tillträde, med hänsyn till den nuvarande och föränderliga marknadsstrukturen.

⁹⁹ Se t.ex. kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike – Programme national ”Très Haut Débit” – Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2) och kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2).

jämförbar accessprodukt redan erbjuds i samma geografiska område av ett annat företag till priser som är likvärdiga med priserna i mer tätbefolkade områden¹⁰⁰.

150. Om en begäran om tillträde är rimlig måste stödmottagaren bära de extra kostnaderna för att tillmötesgå begäran om tillträde.

5.2.4.4.4 Priser för tillträde i grossistledet

151. När medlemsstaterna fastställer priser för accessprodukter i grossistledet måste de säkerställa att priset för tillträde i grossistledet för varje produkt baseras på något/någon av följande riktmärken och prissättningsprinciper:

- a) De genomsnittliga offentliggjorda priser i grossistledet som råder i andra jämförbara, mer konkurrensutsatta områden i medlemsstaten.
- b) De reglerade priser som redan fastställts eller godkänts av den nationella regleringsmyndigheten för de berörda marknaderna och tjänsterna.
- c) Kostnadsorientering eller en metod som föreskrivs i enlighet med det sektorsspecifika regelverket.

152. Den nationella regleringsmyndigheten måste rådfrågas om accessprodukter i grossistledet och villkoren för tillträde i grossistledet, inklusive priser och därmed sammanhängande tvister, i enlighet med avsnitt 5.2.4.6.

5.2.4.4.5 Återkrav

153. Stödbeloppet för statliga ingripanden till stöd för utbyggnad av fasta och mobila nät fastställs ofta på förhand så att det täcker det förväntade finansieringsunderskottet under den understödda infrastrukturens livslängd.

154. I detta fall bör medlemsstaterna, eftersom de framtida kostnaderna och intäkterna i allmänhet är osäkra, noga övervaka genomförandet av varje statligt finansierat projekt¹⁰¹ under den understödda infrastrukturens hela livslängd och föreskriva en mekanism för återkrav. En sådan mekanism gör det möjligt att korrekt beakta information som stödmottagaren inte kunde beakta i den ursprungliga affärsplanen när ansökan om statligt stöd gjordes. Faktorer som kan påverka projektets lönsamhet och som kan vara svåra eller till och med omöjliga att fastställa på förhand med tillräcklig exakthet är till exempel a) de faktiska kostnaderna för utbyggnad av nätet, b) de

---

¹⁰⁰ Kommissionen kan godkänna andra villkor inom ramen för proportionalitetsanalysen, med hänsyn till ärendets särdrag och efter en samlad avvägning. Se t.ex. kommissionens beslut C(2011) 7285 final av den 19 oktober 2011, ärende N 330/2010 – Frankrike – Programme national "Très Haut Débit" – Volet B (EUT C 364, 14.12.2011, s. 2) och kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2). Om villkoren är uppfyllda bör tillträde beviljas inom en period som är bruklig för den berörda marknaden. I händelse av en konflikt bör den stödbeviljande myndigheten be den nationella regleringsmyndigheten eller något annat behörigt nationellt organ om råd.

¹⁰¹ Detta inbegriper individuella stöd inom ramen för en statlig stödordning.

faktiska intäkterna från de centrala tjänsterna, c) den faktiska användningen och d) de faktiska intäkterna från tjänster som inte ingår i kärnverksamheten¹⁰².

155. Medlemsstaterna måste införa en återkravsmekanism som gäller under den understödda infrastrukturens livslängd om stödbeloppet för projektet överstiger 10 miljoner euro. Medlemsstaterna måste fastställa reglerna för denna mekanism på ett öppet och tydligt sätt i det konkurrensutsatta urvalsförfarandets dokumentation.
156. En återkravsmekanism är inte nödvändig om projektet genomförs med hjälp av direktinvesteringsmodellen, där ett offentligt ägt nät enbart avsett för grossistledet byggs och drivs av en offentlig myndighet med det enda syftet att ge alla företag ett rättvist och icke-diskriminerande tillträde¹⁰³.
157. Eftersom olika faktorer kan ha en positiv eller negativ inverkan på stödmottagarens affärsplan bör återkravsmekanismen utformas på ett sätt som beaktar och balanserar två mål: a) den bör göra det möjligt för medlemsstaten att återvinna belopp som överstiger en rimlig vinst¹⁰⁴ och b) den bör inte äventyra incitamenten för företag att delta i ett konkurrensutsatt urvalsförfarande¹⁰⁵ och sträva efter kostnadseffektivitet (effektivitetsförbättringar) när nätet byggs ut. För att uppnå en god balans mellan de två målen bör medlemsstaterna införa kriterier för att ge incitament till produktivitetsförbättringar¹⁰⁶.
158. Stimulansbeloppet måste fastställas till högst 30 % av den rimliga vinsten. Medlemsstaterna bör inte återkräva någon extra vinst som motsvarar eller underskrider detta tröskelvärde (dvs. den rimliga vinsten plus stimulansbeloppet¹⁰⁷). Eventuell vinst som överstiger tröskelvärdet måste delas mellan stödmottagaren och medlemsstaten,

---

¹⁰² En återkravsmekanism kan exempelvis hjälpa till att återvinna vinster som är högre än vad som rimligen kunde förväntas, t.ex. på grund av i) mer utbredd användning av bredbandsprodukterna än väntat, vilket leder till ytterligare vinster och ett mindre investeringsunderskott och ii) högre intäkter än väntat från andra produkter än bredbandsprodukter, vilket också leder till ytterligare vinster och ett mindre investeringsunderskott (t.ex. intäkter från nya accessprodukter i grossistledet). Se kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket - Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

¹⁰³ En återkravsmekanism kan vara nödvändig i andra fall, t.ex. i samband med vissa modeller för offentligt ägande. Se t.ex. kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA 40720 (2016/N) – Förenade kungariket - Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

¹⁰⁴ Med rimlig vinst bör avses den kapitalavkastning som ett typiskt företag skulle kräva, med hänsyn till den risknivå som är specifik för bredbandssektorn och den typ av tjänster som tillhandahålls. Den kapitalavkastningsnivå som krävs bestäms vanligtvis av den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden (*weighted average cost of capital*) (WACC).

¹⁰⁵ Ett deltagande i ett konkurrensutsatt urvalsförfarande är avhängigt förväntade vinster och förluster. Förluster kan uppstå till exempel om anbudsgivaren har varit alltför optimistisk i fråga om förväntade framtida intäkter från tillhandahållandet av bredbandstjänster eller om oväntade kostnader uppstår. Eftersom den stödbeviljande myndigheten inte ersätter några oväntade förluster kan en strikt återkravsmekanism för framtida vinster öka den totala risken för investeraren och avskräcka från deltagande i ett konkurrensutsatt urvalsförfarande.

¹⁰⁶ Effektivitetsförbättringar får inte försämra kvaliteten på den tjänst som tillhandahålls.

¹⁰⁷ Om den rimliga vinsten är 10 % är det högsta stimulansbeloppet 3 %.

på grundval av den stödnivå som blir resultatet av det konkurrensutsatta urvalsförfarandet¹⁰⁸.

159. Återkravsmekanismer måste också ta hänsyn till vinster från andra transaktioner som rör det statligt finansierade nätet. Om exempelvis ett företag bildas specifikt för att bygga eller driva det statligt finansierade nätet och om en befintlig aktieägare i det företaget säljer alla eller en del av sina aktier i företaget inom sju år från det att nätet färdigställts eller inom tio år från det att stödet tilldelats, måste medlemsstaten återvinna alla belopp med vilka försäljningsintäkterna överstiger det pris till vilket den nuvarande aktieägaren skulle uppnå en rimlig vinst¹⁰⁹.

5.2.4.5 Bokföringsmässig uppdelning

160. För att säkerställa att stödet förblir proportionerligt och inte leder till överkompensation eller korssubventionering av verksamhet som inte får stöd, måste stödmottagaren säkerställa en bokföringsmässig uppdelning så att kostnaderna för att bygga ut och driva det nät som byggts ut med statlig finansiering och intäkterna från att driva det nätet är tydligt identifierade.

5.2.4.6 Rollen för nationella regleringsmyndigheter, nationella konkurrensmyndigheter, nationella kompetenscentrum och EU-nätverk för bredbandskompetens

161. De nationella regleringsmyndigheterna spelar en särskilt viktig roll vid utformningen av det lämpligaste statliga ingripandet för att främja bredbandsnät. De nationella regleringsmyndigheterna har förvärvat teknisk kunskap och expertis tack vare den avgörande roll de tilldelats genom sektorsspecifik reglering och är bäst lämpade att bistå offentliga myndigheter när det gäller utformningen av statliga ingripanden.
162. Medlemsstaterna uppmuntras att systematiskt involvera de nationella regleringsmyndigheterna i utformningen, genomförandet och övervakningen av statliga ingripanden, särskilt i fråga om, men inte begränsat till, a) fastställandet av målområden (kartläggning och offentligt samråd), b) bedömningen av hur kraven på väsentlig förändring uppfylls och c) tvistlösningsmekanismerna, inbegripet i händelse av tvister som rör någon av dessa aspekter.
163. Med tanke på de nationella regleringsmyndigheternas särskilda expertis om de nationella marknaderna måste medlemsstaterna samråda med dem, som är bäst lämpade, när det gäller a) accessprodukter, villkor och prissättning i grossistledet (avsnitt 5.2.4.4) och b) befintliga infrastrukturer som omfattas av förhandsreglering (avsnitt 5.2.4.3). Om den nationella regleringsmyndigheten har fått nödvändiga befogenheter för att involveras i statliga ingripanden för utbyggnad av bredbandsnät, bör medlemsstaten till den nationella regleringsmyndigheten skicka en detaljerad beskrivning av stödåtgärderna minst två månader före en anmälan om statligt stöd, så

¹⁰⁸ Om exempelvis den rimliga vinsten är 10 % och ett högsta stimulansbelopp på 3 % tillämpas, bör medlemsstaterna inte återvinna någon vinst som inte överstiger 13 %. Om den faktiska vinsten är 20 % och stödnivån är 70 % kommer skillnaden i vinst mellan 13 % och 20 % att fördelas enligt följande: 70 % till medlemsstaten och 30 % till bredbandsinvesteraren.

¹⁰⁹ Om t.ex. en aktieägare äger 40 % av aktierna i det stödmottagande företaget och företagets nettonuvärde (NPV) med rimlig vinst som diskonteringsränta är X, och aktieägaren säljer sina aktier till ett totalt belopp på Y, måste medlemsstaten återvinna $Y - 40 \% \cdot X$ från den aktieägaren.

att den nationella regleringsmyndigheten får en rimlig tidsfrist för att avge sitt yttrande.

164. I enlighet med bästa praxis får de nationella regleringsmyndigheterna, utan att det påverkar deras befogenheter enligt regelverket, utfärda riktlinjer för lokala myndigheter om bland annat genomförande av marknadsanalyser och definitioner av accessprodukter i grossistledet och prissättning av dem. Sådana riktlinjer bör ta hänsyn till regelverket och de rekommendationer som kommissionen har utfärdat¹¹⁰.
165. Utöver att involvera de nationella regleringsmyndigheterna kan medlemsstaterna också samråda med nationella konkurrensmyndigheter, till exempel för att få råd om hur man skapar lika villkor för företag och undviker att en oproportionerligt stor andel av de statliga medlen öronmärks för ett visst företag och därigenom stärker en (kanske redan dominerande) marknadsställning¹¹¹.
166. Medlemsstaterna får inrätta nationella kompetenscentrum såsom nätverk för bredbandskompetens som kan bistå offentliga myndigheter med att utforma statliga ingripanden till stöd för utbyggnad av bredbandsnät¹¹².

5.2.5 *Transparens, rapportering och övervakning av stödet*

167. Medlemsstaterna måste uppfylla de krav som uppställs i avsnitt 7 avseende transparens, rapportering och övervakning.

5.3 **Negativa effekter på konkurrens och handel**

168. Stöd till utbyggnad av fasta och mobila nät kan ha negativa effekter när det gäller snedvridningar av marknaden och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna.
169. Kommissionen bedömer betydelsen av snedvridningen av konkurrensen och påverkan på handeln genom att studera inverkan på konkurrenter och potentiell utträngning av privata investeringar. Det offentliga stödet kan också uppmuntra lokala tjänsteleverantörer att använda de tjänster som erbjuds av det statligt finansierade nätet snarare än de tjänster som tillhandahålls på marknadsvillkor. Dessutom gäller att om stödmottagaren sannolikt är ett företag som redan har en dominerande ställning på en marknad eller som kan bli dominerande på grund av den offentliga investeringen, kan stödet försvaga det konkurrenstryck som konkurrenterna kan utöva. Även om

---

¹¹⁰ Detta skulle öka transparensen, mildra den administrativa bördan för de lokala myndigheterna och kunna betyda att de nationella regleringsmyndigheterna inte behöver analysera varje statsstödsärende individuellt.

¹¹¹ Se t.ex. yttrande nr 12-A-02 av den 17 januari 2012 från den franska konkurrensmyndigheten om en begäran om yttrande från senatens utskott för ekonomi, hållbar utveckling och regional planering om ramen för de lokala myndigheternas deltagande i utbyggnaden av nät med mycket hög hastighet [Avis No 12-A-02 du 17 janvier 2012 de l'Autorité de la concurrence relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit].

¹¹² Se t.ex. kommissionens beslut C(2008) 6705 av den 5 november 2008, ärende N 237/08 – Tyskland – Broadband support in Niedersachsen (EUT C 18, 24.1.2009, s. 1), kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2) och kommissionens beslut C(2016) 3208 final av den 26 maj 2016, ärende SA.40720 (2016/N) – Förenade kungariket – Broadband Delivery UK (EUT C 323, 2.9.2016, s. 2).

snedvridningar kan anses vara begränsade på individuell nivå, kan stödordningar sammantaget sett ändå leda till höga nivåer av snedvridning.

5.4 Avvägning mellan stödets positiva effekter och de negativa effekterna på konkurrens och handel

170. Kommissionen kommer att väga de positiva effekterna av det planerade stödet på den ekonomiska verksamhet som stöds mot de faktiska och potentiella negativa effekterna på konkurrens och handelsvillkor. För att det statliga stödet ska vara förenligt med den inre marknaden måste de positiva effekterna uppväga stödets negativa effekter.
171. För det första kommer kommissionen att bedöma stödets positiva effekter på den ekonomiska verksamhet som stöds, inbegripet dess bidrag till målen för den digitala politiken. Medlemsstaten måste på grundval av en kontrafaktisk analys visa att åtgärden har positiva effekter jämfört med vad som skulle ha hänt utan stödet. Som anges i avsnitt 5.2.1 kan de positiva effekterna vara att uppnå målen för det statliga ingripandet, såsom utbyggnad av ett nytt nät på marknaden som ger ytterligare kapacitet och hastighet, lägre priser och bättre urval för slutanvändarna samt högre kvalitet och innovation. Detta skulle också leda till att slutanvändarna får utökad tillgång till resurser online och stimulerar troligen en ökad efterfrågan. Därigenom kan stödet också bidra till att fullborda den digitala inre marknaden och vara till gagn för unionens ekonomi som helhet.
172. Dessutom kan kommissionen i relevanta fall även beakta huruvida stödet ger andra positiva effekter, till exempel förbättringar av nätverksamhetens energieffektivitet eller i fråga om unionens politik, såsom den europeiska gröna given.
173. För det andra måste medlemsstaterna visa att de negativa effekterna är begränsade till vad som är absolut nödvändigt. Vid utformningen av åtgärden med hänsyn till stödets nödvändighet, lämplighet och proportionalitet (avsnitten 5.2.2–5.2.4) bör medlemsstaterna beakta exempelvis projektens storlek, de individuella och de sammanlagda stödbeloppen, stödmottagarnas egenskaper (t.ex. huruvida de har betydande marknadsstyrka) samt målområdenas särdrag (t.ex. antalet befintliga eller trovärdigt planerade högpresterande nät i ett visst område). För att göra det möjligt för kommissionen att bedöma de sannolika negativa effekterna uppmuntras medlemsstaterna att lämna in eventuella tillgängliga konsekvensbedömningar och efterhandsutvärderingar som gjorts för liknande tidigare stödordningar.

6. FÖRENLIGHETSBEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA ANVÄNDNINGEN

174. Tillgången till ett bredbandsnät är en förutsättning för att kunna abonnera på bredbandstjänster. Denna tillgång kan dock i vissa fall vara otillräcklig för att säkerställa att slutanvändarnas behov (särskilt de som avses i punkterna 53 och 61) kommer att tillgodoses och att fördelarna för samhället som helhet kommer att förverkligas.
175. Anledningen till detta kan vara slutanvändarnas relativt låga benägenhet att abonnera på bredbandstjänster. Denna låga benägenhet kan ha olika orsaker, bland annat a) de ekonomiska konsekvenserna av kostnaderna för att abonnera på bredbandstjänster för slutanvändare i allmänhet eller för vissa kategorier av slutanvändare som befinner sig i

en osäker situation och b) bristande medvetenhet om de fördelar som abonnemanget på bredbandstjänster kommer att medföra.

176. Åtgärder på efterfrågesidan, såsom vouchrar, är utformade för att minska kostnaderna för slutanvändarna och kan vara till gagn för att avhjälpa ett specifikt marknadsmisslyckande när det gäller användningen av tillgängliga bredbandstjänster. En vittomfattande tillgång till konnektivitet till ett överkomligt pris genererar positiva externa effekter, eftersom det kan påskynda tillväxt och innovation inom alla sektorer av ekonomin. Om det inte går att säkerställa tillgång till nöjaktiga bredbandstjänster till ett överkomligt pris på grund av exempelvis höga slutkundspriser, kan statligt stöd avhjälpa ett sådant marknadsmisslyckande. I sådana fall kan beviljandet av statligt stöd ha positiva effekter.
177. Vouchrar utgör inte stöd till slutanvändare, inklusive enskilda konsumenter, om dessa slutanvändare inte bedriver ekonomisk verksamhet som omfattas av artikel 107.1 i fördraget. Vouchrar kan emellertid utgöra stöd med avseende på slutanvändare om dessa bedriver ekonomisk verksamhet som omfattas av artikel 107.1 i fördraget. I de flesta fallen skulle dock sådant stöd kunna omfattas av förordningen om stöd av mindre betydelse¹¹³, med tanke på det begränsade värdet på vouchrar.
178. Rättspraxis från Europeiska unionens domstol bekräftar att om en fördel beviljas slutanvändare, t.ex. enskilda konsumenter som inte bedriver någon ekonomisk verksamhet, kan den ändå utgöra en fördel som beviljas vissa företag och således utgöra statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget¹¹⁴.
179. Vouchrar kan således utgöra stöd till företag inom sektorn för elektronisk kommunikation som kommer att kunna förbättra eller öka sitt utbud av tjänster via befintliga bredbandsnät och på så sätt stärka sin marknadsställning till förfång för andra företag inom bredbandssektorn. Sådana företag är föremål för kontroll av statligt stöd, om den fördel de får överstiger nivåerna för stöd av mindre betydelse.
180. Åtgärder avseende vouchrar får inte föreskrivas för områden där det inte finns något nät som tillhandahåller de stödberättigande tjänsterna.

6.1 Sociala vouchrar

181. Sociala vouchrar syftar till att hjälpa vissa enskilda konsumenter att köpa eller behålla bredbandstjänster. De kan anses vara förenliga med den inre marknaden på grundval av artikel 107.2 a i fördraget, som ”stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung”.
182. För att vara förenliga enligt artikel 107.2 a i fördraget måste sociala vouchrar reserveras för särskilda kategorier av enskilda konsumenter vars ekonomiska situation motiverar beviljandet av stöd av sociala skäl (t.ex. familjer med låg inkomst,

---

¹¹³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L 352, 24.12.2013, s. 1).

¹¹⁴ Dom av den 4 mars 2009, Italien mot kommissionen, mål T-424/05, EU:C:2009:49, punkt 108, och dom av den 28 juli 2011, Mediaset mot kommissionen, mål C-403/10 P, EU:C:2011:533, punkt 81.

studenter, elever m.m.)¹¹⁵. För detta ändamål måste medlemsstaterna på grundval av objektiva kriterier fastställa vilka kategorier av konsumenter som systemen för sociala vouchrar ska inriktas på¹¹⁶.

183. Stödberättigande kostnader kan vara månadsavgiften, standardinstallationskostnaderna¹¹⁷ och den terminalutrustning som krävs för att konsumenten ska kunna få tillgång till bredbandstjänsterna. Kostnader för intern kabeldragning och viss begränsad utbyggnad i konsumentens privata egendom eller i offentlig egendom i närheten av konsumentens privata egendom kan också vara stödberättigande, i den mån de är nödvändiga och underordnade tillhandahållandet av tjänsten.
184. Sociala vouchrar kan användas för att abonnera på nya bredbandstjänster eller för att behålla befintliga abonnemang (*stödberättigande tjänster*).
185. Kravet på att undvika all diskriminering baserad på produkters ursprung (se punkt 181) uppfylls genom att principen om teknikneutralitet iakttas. Konsumenter måste kunna använda sociala vouchrar för att köpa stödberättigande bredbandstjänster från vilken leverantör som helst som kan tillhandahålla dem, oavsett vilken teknik som används för att tillhandahålla tjänsten. Systemet för sociala vouchrar måste säkerställa likabehandling av alla tänkbara tjänsteleverantörer och erbjuda konsumenter största möjliga urval av leverantörer. För detta ändamål måste medlemsstaten upprätta ett onlineregister över alla berättigade tjänsteleverantörer eller tillämpa en likvärdig alternativ metod för att säkerställa att det statliga ingripandet är öppet, transparent och icke-diskriminerande. Konsumenter måste ha möjlighet att konsultera sådan information om alla företag som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna. Alla företag som kan tillhandahålla stödberättigande bredbandstjänster på grundval av objektiva och transparenta kriterier (till exempel förmåga att uppfylla minimikraven för tillhandahållande av sådana tjänster) måste ha möjlighet att på begäran föras in i onlineregistret eller på något alternativt ställe som medlemsstaten valt. Registret (eller det alternativa ställe som valts) får också tillhandahålla ytterligare information för att bistå konsumenter, såsom den typ av tjänst som tillhandahålls av de olika företagen.
186. Medlemsstaterna måste genomföra ett offentligt samråd om systemets huvuddrag. Det offentliga samrådet måste vara minst 30 dagar.
187. Medlemsstaterna får införa ytterligare skyddsåtgärder för att undvika att sociala vouchrar kan missbrukas av konsumenter, tjänsteleverantörer eller andra involverade stödmottagare. Under exempelvis vissa omständigheter där enbart abonnemanget på nya stödberättigade tjänster subventioneras kan ytterligare skyddsåtgärder behövas för att säkerställa att sociala vouchrar inte används för att köpa bredbandstjänster om en annan medlem i samma hushåll redan abonnerar på en stödberättigad tjänst.

---

¹¹⁵ Se kommissionens beslut C(2020) 8441 final av den 4 december 2020, ärende SA.57357 (2020/N) – Grekland – Broadband voucher scheme for students (EUT C 41, 5.2.2021, s. 4) och C(2020) 5269 final av den 4 augusti 2020, ärende SA.57495 (2020/N) – Italien – Broadband vouchers for certain categories of families (EUT C 326, 2.10.2020, s. 9).

¹¹⁶ Nationella regler kan föreskriva olika genomförandemetoder. Systemen för sociala vouchrar kan t.ex. föreskriva planerade betalningar direkt till konsumenter eller direkt till den tjänsteleverantör som konsumenterna har valt.

¹¹⁷ Standardkostnader är kostnader som gäller för alla konsumenter oavsett deras specifika situation.

188. Dessutom måste medlemsstaterna uppfylla kraven i avsnitt 7 när det gäller transparens, rapportering och övervakning.

6.2 Konnektivitetsvouchrar

189. Konnektivitetsvouchrar kan utformas för bredare kategorier av slutanvändare (t.ex. konnektivitetsvouchrar för konsumenter eller vissa företag, såsom små och medelstora företag) för att stimulera en användning av bredbandstjänster som bidrar till utvecklingen av en ekonomisk verksamhet. Sådana åtgärder kan förklaras vara förenliga med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i fördraget.

190. Kommissionen kommer att betrakta sådana åtgärder som förenliga om de underlättar utvecklingen av en ekonomisk verksamhet (första villkoret) utan att otillbörligt påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset (andra villkoret).

6.2.1 Första villkoret: stödåtgärden ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet

191. Kommissionen anser att system med konnektivitetsvouchrar som effektivt bidrar till användningen av vissa bredbandstjänster kan underlätta utvecklingen av en rad ekonomiska verksamheter, genom att öka konnektiviteten och tillgången till bredbandstjänster där det finns ett marknadsmisslyckande rörande användningen av de relevanta tjänsterna¹¹⁸.

192. Medlemsstaterna måste visa att systemen med konnektivitetsvouchrar har en stimulanseffekt.

193. Konnektivitetsvouchrar bör endast täcka upp till 50 % av de stödberättigande kostnaderna¹¹⁹. Stödberättigande kostnader kan vara månadsavgiften, standardinstallationskostnaderna och den terminalutrustning som krävs för att slutanvändarna ska kunna få tillgång till bredbandstjänsterna. Kostnader för intern kabeldragning och viss begränsad utbyggnad i slutanvändarnas privata egendomar eller i offentlig egendom i närheten av slutanvändarnas privata egendomar kan också vara stödberättigande, i den mån de är nödvändiga och underordnade tillhandahållandet av tjänsten.

6.2.2 Andra villkoret: stödet får inte i otillbörlig utsträckning påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset

194. Statligt stöd bör inriktas på situationer där stöd kan åstadkomma en väsentlig förbättring som marknaden inte klarar på egen hand, dvs. där stödet är nödvändigt för att åtgärda ett marknadsmisslyckande rörande användningen av de relevanta bredbandstjänsterna. Om exempelvis system med konnektivitetsvouchrar inte är inriktade på att tillgodose slutanvändarnas behov i fråga om användning (till exempel om vouchrar missbrukas för att stödja utbyggnad i stället för att stimulera efterfrågan)

---

¹¹⁸ Olika genomförandemetoder kan föreskrivas i nationella regler. Ett system med konnektivitetsvouchrar kan t.ex. föreskriva betalningar direkt till slutanvändarna eller direkt till den tjänsteleverantör som slutanvändarna har valt.

¹¹⁹ Se kommissionens beslut C(2021) 9549 final av den 15 december 2021, ärende SA.57496 (2021/N) – Italien – Broadband vouchers for SMEs (EUT C 33, 21.1.2022, s. 1).

eller inte respekterar principen om teknikneutralitet, skulle sådana system inte vara ett lämpligt politiskt instrument. I sådana fall skulle stöd i form av vouchrar otillbörligt påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset och kommer därför sannolikt inte att förklaras förenligt med den inre marknaden.

195. Konnektivitetsvouchrar får inte användas för att behålla befintliga tjänster. Vouchrar får användas för att köpa en ny tjänst eller uppgradera en befintlig tjänst. Om konnektivitetsvouchrar kan användas för att uppgradera ett befintligt abonnemang måste medlemsstaterna visa att vouchersystemet inte otillbörligt snedvrider konkurrensen i slutkunds- och grossistledet, exempelvis att det inte kommer att skapa oproportionerliga oförutsedda vinster för vissa operatörer samtidigt som det otillbörligt skadar andra operatörer.
196. Konnektivitetsvouchrar måste vara teknikneutrala. Slutanvändare måste ha möjlighet att använda konnektivitetsvouchrar för att köpa stödberättigade bredbandstjänster från vilken leverantör som helst som kan tillhandahålla dem, oavsett vilken teknik som används för att tillhandahålla tjänsten. Systemet med konnektivitetsvouchrar måste säkerställa likabehandling av alla tänkbara tjänsteleverantörer och erbjuda slutanvändare största möjliga urval av leverantörer. För detta ändamål måste medlemsstaten upprätta ett onlineregister över alla berättigade tjänsteleverantörer eller tillämpa en likvärdig alternativ metod för att säkerställa att det statliga ingripandet är öppet, transparent och icke-diskriminerande. Slutanvändare måste ha möjlighet att konsultera sådan information om alla företag som kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna. Alla företag som kan tillhandahålla stödberättigande tjänster, på grundval av objektiva och transparenta kriterier (t.ex. förmåga att uppfylla minimikraven för tillhandahållandet av sådana tjänster), måste ha möjlighet att på begäran föras in i onlineregistret eller på något alternativt ställe som medlemsstaten valt. Registret (eller det alternativa ställe som valts) får också tillhandahålla ytterligare information för att bistå slutanvändare, såsom den typ av tjänst som tillhandahålls av olika företag.
197. För att minimera snedvridningar av marknaden måste medlemsstaterna göra en marknadsbedömning för att identifiera de berättigade leverantörer som finns i området och samla in information för att beräkna deras marknadsandel. Marknadsbedömningen måste fastställa om systemet med konnektivitetsvouchrar skulle kunna ge vissa leverantörer en oproportionerlig fördel till nackdel för andra, vilket kan förstärka en (lokalt) dominerande marknadsställning. Marknadsbedömningen måste också fastställa det faktiska behovet av att genomföra ett system med konnektivitetsvouchrar, genom att jämföra situationen i insatsområdet/insatsområdena med situationen i andra områden i medlemsstaten eller unionen. Trenderna när det gäller slutanvändares användning kan också undersökas för att bedöma och besluta om vouchersystemet.
198. Medlemsstaterna måste genomföra ett offentligt samråd om systemets huvuddrag. Det offentliga samrådet måste vara minst 30 dagar.
199. Om en leverantör av bredbandstjänster är vertikalt integrerad och har en marknadsandel i slutkundsledet som överstiger 25 % måste denne, för att vara berättigad, på motsvarande accessmarknad i grossistledet erbjuda accessprodukter i grossistledet på grundval av vilka alla accessökande kan tillhandahålla de stödberättigande tjänsterna på öppna, transparenta och icke-diskriminerande villkor.

Priset för tillträde i grossistledet måste fastställas i enlighet med principerna i avsnitt 5.2.4.4.4.

200. För att begränsa de negativa effekterna på konkurrensen får varaktigheten för ett system med konnektivitetsvouchrar i princip inte överstiga tre år¹²⁰. Vouchrarnas giltighet för enskilda slutanvändare får inte överstiga två år.
201. Dessutom måste medlemsstaterna uppfylla kraven i avsnitt 7 när det gäller transparens, rapportering och övervakning.

7. TRANSPARENS, RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING

7.1 Transparens

202. Medlemsstaterna måste offentliggöra följande information på Europeiska kommissionens modul för stödtransparens¹²¹ eller på en övergripande webbplats för statligt stöd på nationell eller regional nivå:
- a) Den fullständiga texten till beslutet om att godkänna stödordningen eller det individuella stödet och dess genomförandebestämmelser, eller en länk till texten.
  - b) Information om varje beviljat individuellt stöd som överstiger 100 000 euro, i enlighet med bilaga II.
203. Den information som avses i punkt 202 b måste offentliggöras inom sex månader från den dag då stödet beviljas eller, för stöd i form av skatteförmåner, inom ett år från den dag då skattedeklarationen ska lämnas in¹²².
204. Medlemsstaterna måste organisera sina övergripande webbplatser för statligt stöd enligt punkt 202 på ett sätt som gör att informationen är lättillgänglig. För stöd som är olagligt men som senare konstateras vara förenligt med den inre marknaden måste medlemsstaterna offentliggöra informationen inom sex månader från dagen för kommissionens beslut i vilket stödet förklaras förenligt med den inre marknaden.
205. För att göra det möjligt att kontrollera efterlevnaden av reglerna för statligt stöd enligt fördraget måste informationen finnas tillgänglig i åtminstone tio år från och med den dag då stödet beviljas. Informationen måste offentliggöras på ett icke upphovsrättsligt skyddat kalkylblad, som faktiskt möjliggör sökning, utdrag och nedladdning av uppgifter och enkelt offentliggörande av dem på internet, till exempel i formatet CSV eller XML. Allmänheten måste ha rätt att få tillgång till webbplatsen utan begränsningar, inklusive i fråga om förhandsregistrering av användare.
206. Kommissionen kommer att på sin webbplats offentliggöra länken till den nationella eller regionala webbplats för statligt stöd som avses i punkt 202.

---

¹²⁰ Under exceptionella omständigheter och med förbehåll för kommissionens bedömning, får en åtgärd för konnektivitetsvouchrar förlängas om det är vederbörligen motiverat och inte otillbörligt påverkar handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

¹²¹ Offentlig sökning i modulen för stödtransparens, tillgänglig på <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sv>

¹²² Om det inte finns något formellt krav på en årlig deklaration kommer den 31 december det år för vilket stödet beviljas att betraktas som dagen för beviljandet för registreringsändamål.

7.2 Rapportering

207. Enligt rådets förordning (EU) 2015/1589¹²³ och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004¹²⁴ ska medlemsstaterna lämna årliga rapporter till kommissionen om varje stödåtgärd som godkänts enligt dessa riktlinjer.
208. Utöver de årliga rapporter som avses i punkt 207 måste medlemsstaterna vartannat år lämna en rapport till kommissionen med nyckelinformation om de stödåtgärder som godkänts enligt dessa riktlinjer, i enlighet med bilaga III.

7.3 Övervakning

209. Medlemsstaterna måste föra detaljerade register över alla stödåtgärder. Dessa register måste innehålla all information som krävs för att fastställa att alla förenlighetsvillkor som anges i dessa riktlinjer är uppfyllda. Medlemsstaterna måste bevara dessa register i tio år från och med den dag då stödet beviljas och lämna dem till kommissionen på begäran.

8. PLAN FÖR EFTERHANDSUTVÄRDERING

210. För att ytterligare säkerställa att snedvridningar av konkurrens och handel begränsas får kommissionen kräva att stödordningar omfattas av en efterhandsutvärdering i syfte att kontrollera a) om de antaganden och villkor som föranledde beslutet om förenlighet har uppfyllts, b) om stödåtgärden varit effektiv mot bakgrund av de på förhand fastställda målen och c) hur stödåtgärden inverkat på marknaderna och konkurrensen och att inga otillbörliga snedvridande effekter som strider mot unionens intresse uppstått under stödordningens varaktighet¹²⁵.
211. Efterhandsutvärdering kommer att krävas för stödordningar med stor stödbudget eller när dessa är av nydanande karaktär eller kan innebära betydande förändringar när det gäller marknader, teknik eller lagstiftning. Under alla omständigheter kommer en efterhandsutvärdering att krävas för stödordningar med en budget för statligt stöd eller redovisade utgifter på mer än 150 miljoner euro under ett givet år eller 750 miljoner euro under stödordningarnas totala varaktighet. I stödordningarnas totala varaktighet ingår den sammanlagda varaktigheten för stödordningen och eventuella tidigare stödordningar som omfattar ett liknande mål och geografiskt område, från och med offentliggörandet av dessa riktlinjer. Med tanke på utvärderingens syften och för att inte lägga en oproportionerligt stor börda på medlemsstaterna och avseende mindre stödprojekt krävs efterhandsutvärderingar endast för stödordningar vars totala varaktighet överstiger tre år, från och med offentliggörandet av dessa riktlinjer.
212. Kravet på efterhandsutvärdering kan frångås för stödordningar som är direkta efterföljare till stödordningar med ett liknande mål och geografiskt område som redan har utvärderats, för vilka en slutlig utvärderingsrapport har lämnats in i enlighet med

---

¹²³ Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).

¹²⁴ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EU) 2015/1589 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

¹²⁵ Se t.ex. kommissionens beslut C(2012) 8223 final av den 20 november 2012, ärende SA.33671 (2012/N) – Förenade kungariket – National Broadband scheme for the UK – Broadband Delivery UK (EUT C 16, 19.1.2013, s. 2).

den utvärderingsplan som kommissionen godkänt, och som inte föranlett några negativa slutsatser. Alla stödordningar för vilka den slutliga utvärderingsrapporten inte överensstämmer med den godkända utvärderingsplanen måste omedelbart skjutas upp.

213. Syftet med utvärderingen är att kontrollera om de antaganden och villkor som låg till grund för stödordningens förenlighet med den inre marknaden har uppfyllts, i synnerhet i fråga om stödåtgärdens nödvändighet och effektivitet mot bakgrund av dess allmänna och specifika mål. Den bör också omfatta en bedömning av stödordningens inverkan på konkurrens och handel.
214. När det gäller stödordningar som omfattas av det krav på utvärdering som avses i punkt 211 måste medlemsstaterna anmäla ett utkast till utvärderingsplan, som kommer att utgöra en integrerad del av kommissionens bedömning av stödordningen. Planen måste anmälas:
- a) tillsammans med stödordningen, om stödordningens budget för statligt stöd överskrider 150 miljoner euro under ett visst år, eller 750 miljoner euro under dess totala varaktighet,
  - b) inom 30 arbetsdagar efter varje betydande ändring som ökar stödordningens budget till mer än 150 miljoner euro under ett visst år eller 750 miljoner euro under stödordningens totala varaktighet,
  - c) när det gäller stödordningar som inte täcks av led a eller led b, inom 30 arbetsdagar efter registrering i den officiella bokföringen av utgifter inom ramen för stödordningen som överskrider 150 miljoner euro under ett år.
215. Utkastet till utvärderingsplan måste överensstämma med de gemensamma metodologiska principer som kommissionen angett¹²⁶. Medlemsstaterna måste offentliggöra den utvärderingsplan som godkänts av kommissionen.
216. Efterhandsutvärderingen måste utföras av en expert som är oberoende i förhållande till den myndighet som beviljat stöd och på grundval av utvärderingsplanen. Varje utvärdering måste åtminstone inkludera en interimrapport och en slutlig utvärderingsrapport. Medlemsstaterna måste offentliggöra båda rapporterna.
217. Den slutliga utvärderingsrapporten måste lämnas in till kommissionen i god tid så att den kan bedöma eventuella förlängningar av stödordningen och senast nio månader innan stödordningen löper ut. Denna frist kan förkortas för stödordningar som utlöser utvärderingskravet under de två sista genomförandeåren. Den exakta omfattningen av och arrangemangen för varje utvärdering kommer att anges i beslutet om godkännande av stödordningen. En anmälan av en efterföljande stödåtgärd med ett liknande mål måste innehålla en beskrivning av hur utvärderingsresultaten har beaktats.

9. SLUTBESTÄMMELSER

218. Kommissionen kommer att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer från och med dagen efter det att de offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

---

¹²⁶ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar: Gemensam metod för utvärdering av statligt stöd, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final, eller en senare version.

219. Kommissionen kommer att tillämpa principerna i dessa riktlinjer på anmält stöd som den ska fatta beslut om efter den dag då dessa riktlinjer har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, även om stödet anmäldes före detta datum.
220. I enlighet med kommissionens tillkännagivande om vilka regler som är tillämpliga för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt¹²⁷ kommer kommissionen att tillämpa de regler som gällde då stödet beviljades på olagligt stöd. Kommissionen kommer följaktligen att tillämpa principerna i dessa riktlinjer på olagligt stöd som beviljas efter den dag då de har offentliggjorts.
221. På grundval av artikel 108.1 i fördraget föreslår kommissionen att medlemsstaterna vidtar följande lämpliga åtgärder:
- a) Medlemsstaterna måste vid behov ändra sina befintliga stödordningar så att de överensstämmer med avsnitt 7.1 i dessa riktlinjer inom tolv månader efter det att riktlinjerna har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
  - b) Medlemsstaterna bör ge sitt uttryckliga och ovillkorliga samtycke till de lämpliga åtgärder (inklusive ändringar) som föreslås i led a inom två månader från offentliggörandet av dessa riktlinjer i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om ett svar inte inkommer inom två månader, kommer kommissionen att anta att medlemsstaten i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.

---

¹²⁷

EGT C 119, 22.5.2002, s. 22.